

Nr.	Datum	Documenten	Beoordeling inzake openbaarheid	Wob	Afzender	Ontvanger
1	22-5-2018	Nota aanbidding Actieplan Verbetering feitenonderzoek	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e, 11.1	JenV	JenV
2	29-5-2018	Aanbiedingsbrief Actieplan Verbetering feitenonderzoek	Reeds openbaar	Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen Tweede Kamer der Staten-Generaal	JenV	JenV
3	2019-11	doc kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd	Reeds openbaar	Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd Rapport Rijksoverheid.nl	JenV	JenV
4	7-2-2020	Programma Werkconferentie Perspectief voor de Jeugd	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
5	11-2-2020	Oplegformulier werkbezoek	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
6	24-3-2020	Uitwerking startbijeenkomst	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
7	27-3-2020	sheets routekaart	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
8	22-4-2020	Aanbiedingsnota WODC tussenevaluatie opdracht effectievere bescherming kind gezin	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
9	16-6-2020	Beoordelingskader	Volledig openbaar	nvt	JenV	JenV
10	27-11-2020	Nota Oplevering toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	Volledig openbaar	nvt	JenV	JenV
11	8-12-2020	Concept Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e, 11.1	JenV	JenV
12	11-12-2020	Bijlage 2 Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	Niet openbaar; definitieve versie reeds openbaar: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/03/30/tk-bijlage-toekomstscenario-kind-en-gezinsbescherming	11.1	JenV	JenV
13	15-3-2021	Nota Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	Reeds openbaar	Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd Rapport Rijksoverheid.nl	JenV	JenV
14	16-3-2021	Reactie op toekomstscenario 1	Gedeeltelijk openbaar	11.1	JenV	JenV
15	17-3-2021	Reactie op toekomstscenario 2	Niet openbaar	10.2.e, 11.1		
16	17-3-2021	communicatiehandreiking	Niet openbaar	10.2.e, 11.1		
17	25-3-2021	Oplegnota MRb internetconsultatie toekomst	Volledig openbaar	nvt	JenV	JenV
18	21-4-2021	Bijlage 1 Leidraad Proeftuinen Toekomst	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
19	1-6-2021	RSJ-advies Jeugdbescherming in de toekomst	Volledig openbaar	nvt	JenV	JenV
20	31-8-2021	Samenvatting RSJ-advies Jeugdbescherming in de toekomst	Reeds openbaar	Advies Jeugdbescherming in de toekomst Advies Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (rsj.nl)	JenV	JenV
21	16-9-2021	Nota staf DGSenB Bespreking casuïstiek feitenonderzoek MRb	Reeds openbaar	Advies Jeugdbescherming in de toekomst Advies Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (rsj.nl)	JenV	JenV
22	6-9-2021	Verzamelband reacties partijen	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
23	9-9-2021	Eersteweeksmelding RSJ advies Jeugdbescherming in de toekomst	Reeds openbaar	Overheid.nl Consultatie Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (internetconsultatie.nl)	JenV	JenV
24	13-9-2021		Gedeeltelijk openbaar	10.2.e, 11.1	JenV	JenV

25	8-10-2021	Beantwoording VKC-verzoek reactie rapport RSJ 'Jeugdbescherming	Reeds openbaar	Kamerbrief met reactie op verzoek kabinetsreactie RSJ advies over Jeugdbescherming van de toekomst Kamerstuk Rijksoverheid.nl	JenV	JenV
26	8-10-2021	Overzicht reacties Internetconsultatie justitiepartners en RSJ	Volledig openbaar	nvt	JenV	JenV
27	8-10-2021	Uitnodigingstekst sessie justitiepartners toekomstscenario	Gedeeltelijk openbaar	10.2 e, 11.1	JenV	JenV
28	26-10-2021	Bijlage bij nota toekenning 6 proeftuinen	Gedeeltelijk openbaar	10.2.g	JenV	JenV
29	26-10-2021	Toekenning proeftuinen Toekomstscenario	Gedeeltelijk openbaar	10.2.g	JenV	JenV
30	11-11-2021	Nota	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e, 11.1	JenV	JenV
30a	11-11-2021	Nota	Gedeeltelijk openbaar	11.1	JenV	JenV
31	15-11-2021	Spreektekst minister	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
32	25-11-2021	gespreksnotitie jeugdbeschermingskete	Volledig openbaar	nvt	JenV	JenV
33	25-11-2021	deelnemerslijst	Gedeeltelijk openbaar	10.2.e	JenV	JenV
34	29-10-2021	Concept Rondetafel gesprek Jeugdbescherming Tweede Kamer	Niet openbaar; definitieve versie reeds openbaar: https://www.tweede.kamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2021A05923	10.2 e, 11.1	JenV	JenV
35	30-4-2020	Eersteweeksmelding Tussenevaluatie Actieplan feitenonderzoek	openbaar	nvt	JenV	JenV
36	30-3-2021	Brief tweede Kamer aanbieding toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	Reeds openbaar, zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/03/30/tk-toekomstscenario-kind-en-gezinsbescherming	nvt		
37	9-9-2021	Reactie op concept toekomstscenario	Reeds openbaar; https://www.internetconsultatie.nl/toekomstscenario/reacties/datum	nvt		
38	5-11-2020	concept rapport werksessie clientperspectief	niet openbaar, concept	10.2.e, 11.1		

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
DGSenB Staf

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv
Contactpersoon
T **3541**

nota

Aanbieding Actieplan Feitenonderzoek

Datum
22 mei 2018

Ons kenmerk
2273289

Doel nota

Instemmen met aanbiedingsbrief en het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen (waarheidsvinding).

Aanleiding en gevraagde actie(s)

In een aangenomen motie van het lid Bergkamp van 14 november 2016 is de toenmalige staatssecretaris van VenJ verzocht een Actieplan Waarheidsvinding te ontwikkelen, in samenwerking met ouders, jongeren, de VNG, Jeugdzorg Nederland, Raad voor de Kinderbescherming en de rechtspraak.

In een nota van 29 maart 2018 (kenmerk 223738) bent u daarover tussentijds geïnformeerd en heeft u een concept van het actieplan ontvangen.

Bijgevoegd het actieplan.

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Jeugdzorg Nederland (JN; namens de GI's), het Landelijk Netwerk Veilig Thuis namens Veilig Thuis (VT) scharen zich gezamenlijk achter bijgevoegd actieplan en zijn ook gezamenlijk voornemens de acties die daaruit voortvloeien op te pakken, met als doel het feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen te verbeteren.

Acties:

1. Akkoord gaan met het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek;
2. Akkoord gaan met de aanbiedingsbrief bij het actieplan;
3. Akkoord gaan met verzending van brief en actieplan naar Tweede Kamer, mede namens de minister van VWS.

Advies

Kern van het plan: het feitenonderzoek wordt nog niet overal zorgvuldig genoeg uitgevoerd. Het is belangrijk dat dit wel gebeurt, omdat het in de jeugdbescherming vaak gaat om verregaande ingrepen. Het probleem zit in de kwaliteit van de praktijk; de professionele basis moet op orde. RvdK, GI's en VT's gaan de komende jaren aan de slag met praktische verbeteringen van de uitvoering van het feitenonderzoek.

Circa 25 acties (zie p. 26 van het actieplan) dienen te worden uitgevoerd. Dit is een intensief traject voor de uitvoerende instellingen; het kost tijd. Praktische en concrete ondersteuning is noodzakelijk om dit voor elkaar te krijgen.

Geadviseerd wordt de instellingen (financieel) te ondersteunen (aanstellen kwartiermaker uit middelen van DGSenB/jeugd). Tevens is het advies na twee jaar te onderzoeken of er daadwerkelijk verbeteringen zijn doorgevoerd voor kinderen en ouders.

Kritiek van verschillende, overigens verdeelde, oudergroepen: dit actieplan gaat lang niet ver genoeg. Zij vinden het noodzakelijk het feitenonderzoek zwaarder (juridisch) vast te leggen en daarmee de rechtspositie van kinderen en ouders in de jeugdbescherming te versterken. Genoemd worden bijvoorbeeld de instelling van een onderzoeksrechter, verankering van rechtsbijstand, opleggen van wettelijk toetsingskader voor kinderrechtshouders.

Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
DGSenB Staf

Datum
22 mei 2018

Ons kenmerk
2273289

Geadviseerd wordt om niet naar juridische instrumenten te grijpen. Dit is niet het middel om tot een daadwerkelijk verbeterd feitenonderzoek te komen. Juridiseren werkt verhardend en dat lijkt niet de weg te zijn die we moeten inslaan.

Advies samengevat:

1. Focus op praktische verbeteringen van het feitenonderzoek, door RvdK, GI's en VT en *niet* op juridisering;
2. Deze praktische verbeteringen (financieel) ondersteunen;
3. Na twee jaar de balans op te maken en te onderzoeken of dit merkbaar verbeterd is voor kinderen, ouders en professionals.

Toelichting

- Het feitenonderzoek in de jeugdbescherming wordt nog niet overal zorgvuldig uitgevoerd. Hoewel niet duidelijk is hoe groot de omvang van dit probleem is, weten we dat er regelmatig klachten zijn over gebrekkig onderzoek, waarin feiten en meningen door elkaar lopen, verkeerde en achterhaalde informatie ouders blijft achtervolgen, beslissingen die zonder hoor en wederhoor genomen worden, onterechte meldingen die een eigen leven gaan leiden, onbegrip over beslissingen, gebrekkige samenwerking, de kinderrechtshouder als stempelmachine, etc. Kinderen en ouders beleven het als "vastlopen in een fuik". De Kinderombudsman wees daar in 2013 ook al op.
- Een melding bij Veilig Thuis, verstrekking van kindbeschermingsmaatregelen zoals een ondertoezichtstelling en een uithuisplaatsing waarover de kinderrechtshouder beslist, hebben een grote impact op het leven van zowel de ouders als het kind.
- Het is daarom van belang dat deze maatregelen zorgvuldig onderbouwd zijn en op van belang zijnde feiten worden gebaseerd. Het actieplan is daarop gericht.
- Het Actieplan is opgebouwd langs de volgende lijnen:
  - Verbeteren van de kwaliteit van het feitenonderzoek, dossierbeheer en streven naar transparante rapportages en verzoekschriften die navolgbaar zijn voor ouders, kinderen en jongeren;
  - Verbeteren van samenwerking en communicatie van ouders, kinderen, jongeren met professionals;
  - Ondersteuning van ouders, kinderen, jongeren;
  - Verbeteren van de positie van kinderen, ouders in de jeugdbescherming.
- De hoofdlijnen zijn vertaald in circa 20 praktische acties.
- Uitvoering van het plan: de RvdK, GI's en VT gaan de acties per direct in uitvoering nemen. Looptijd: 2018-2021; de instellingen trekken daartoe gezamenlijk een kwartiermaker aan die hen en de instellingen in de regio's praktisch ondersteunt. JenV ondersteunt dit traject financieel (dit is gedekt).
- Na twee jaar volgt onderzoek om te bezien of het feitenonderzoek merkbaar verbeterd is voor kinderen en ouders en of bijstelling, aanvullende acties nodig zijn.
- Het actieplan feitenonderzoek is een onderdeel van het programma Zorg voor Jeugd en hangt in de uitvoering nauw samen met de uitvoering van

andere relevante programma's zoals Scheiden zonder Schade en Huiselijk Geweld hoort Nergens Thuis. Er worden coalities gesmeed om in de uitvoering zoveel als mogelijk samen op te trekken en in de uitvoering de acties te verbinden. Dit is een belangrijk aandachtspunt, mede vanwege het draagvlak bij (de achterban van) de instellingen en professionals die er werkzaam zijn.

- Er is steun voor het actieplan vanuit het LOC (stem van ouders/kinderen/jongeren). De stem van minderjarigen is echter wat overklast door het rumoerige geluid van sommige oudergroepen. Deze oudergroepen zijn onderling ernstig verdeeld en zijn ook boos op het LOC. Zij menen dat het LOC hen niet vertegenwoordigd. Enkele van deze groepen/ouders zijn ook erg actief op social media, met petities tegen het actieplan, manifestaties en met boze mails/brieven die soms erg persoonlijk zijn. Ook ambtelijk is de druk vanuit deze groepen voelbaar. Kern is de eis van deze ouders om de jeugdbescherming sterk te juridiseren, onder andere door de invoering van een onderzoeksrechter en een vastomlijnd toetsingskader voor kinderrechtshouders. 111
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- De evaluatie van de Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen en het onderzoek naar de rechtspositie van de minderjarige in civiele procedures die respectievelijk in het najaar van 2018 en in de zomer van 2019 beschikbaar komen, kunnen nog aanvullende informatie opleveren voor de rechtspositie van kinderen en ouders in de jeugdbescherming.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
DGSenB Staf

Datum
22 mei 2018

Ons kenmerk
2273289

4. Politieke en bestuurlijke context

- VWS is akkoord en betrokken bij de totstandkoming van het actieplan, met name vanwege de betrokkenheid van VT.
- VNG is idem betrokken bij de totstandkoming van het actieplan.
- De kritische oudergroepen hebben een manifestatie "waarheidsvinding implementatie verplichten in civiel recht/recht van het kind" aangekondigd. Deze manifestatie staat gepland voor 13 juni, op het Malieveld. Deze groepen hebben ook een flinke lobby richting de Tweede Kamer.

5. Communicatie

- Voor verzending van het actieplan naar de Tweede Kamer zal een woordvoerderslijn worden opgesteld, afgestemd met VWS.
- Instellingen zijn voornemens een intentieverklaring te tekenen, waarin zij aangeven dat zij zich zullen inspannen om het actieplan uit te voeren en daarmee het feitenonderzoek in de praktijk te verbeteren. Naar wij hebben begrepen is het de bedoeling deze verklaring tijdens het bestuurlijk overleg van de brancheorganisaties (RvdK, VT, GI) op 14 juni 2018 te tekenen.

6. Afstemming

Over de inhoud van het actieplan is afgestemd met VWS (vanwege de deelname van VT) en de VNG. Zij zijn betrokken bij de totstandkoming van het actieplan.

Over het actieplan is voorts gesproken met:

- De Raad voor de Rechtspraak: akkoord met actieplan en betrokkenheid.
- Het Nederlands Jeugdinstituut: betrokken bij de uitvoering van acties, onder andere bij richtlijn feitenonderzoek en verzamelen, verrijken van goede voorbeelden cliëntondersteuning/participatie.
- Inspecties (IGJ/IJenV): vanuit toezichthoudende rol betrokken. IGJ heeft in het toezichtkader een indicator over "waarheidsvinding" opgenomen.
- NOVA: betrokkenheid bij opstellen van richtlijnen voor feitenonderzoek.

- Advies en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ): bijdrage aan acties op het gebied van cliëntondersteuning, vertrouwenswerk, klachtenprocedures.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
DGSenB Staf

Datum
22 mei 2018

Ons kenmerk
2273289

Programma 24-uurs Werkconferentie Periode 1 voor de Jeugd

De werkconferentie duurt van 12 uur op 10 februari tot 12 uur op 11 februari.
Locatie: Event Centre Vinkenveen

Maandag 10 februari

- 11.30 Inloop en ontvangst
- 12.00 Plenaire start van het programma met
- Warming up door dagvoorzitters 10.2.e en 10.2.e
  - Welkom door 10.2.e
  - Kennis maken en uitgangspunten voor de werkconferentie
  - Lunch
- 14.00 Versnellingsronde 1:
- Toegang en kwaliteit
  - Reële tarieven en andere zorgvuldigheidseisen
  - Regionale samenwerking
  - Keten Jeugdbescherming en jeugdreclassering (in bovenzaal): thema de vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen
- 16.00 Pauze
- 16.30 Plenaire terugblik op ronde 1 in aanwezigheid van minister de Jonge van VWS
- 17.00 Versnellingsronde 2:
- Expertisecentra
  - Jeugdautoriteit en Governance
  - Regionale samenwerking
  - Keten Jeugdbescherming en jeugdreclassering (zaal nog nader bepalen): thema de regionale aanpak - subthema de wachtlijsten in de jeugdbeschermingsketen
- 18.45 Plenaire terugblik op ronde 2 in aanwezigheid van minister de Jonge van VWS
- 19.30 Diner – buffet –
- 20.45 Dagafsluiting
- 21.00 Einde programma

Dinsdag

- 8.15 Inloop en ontvangst
- 8.30 Plenaire start van het programma met
- Warming up door dagvoorzitters 10.2.e
  - Korte samenvatting van maandag in aanwezigheid van minister Dekker van het ministerie van Rechtsbescherming/korte boodschap minister Dekker.
  - Introductie van 10.2.e
- 9.30 Versnellingsronde 3: Concreet aan de slag met ...! Tot 11.15 uur
- Concreet verder met onderwerpen naar aanleiding van maandag. Ideeën:
- Goed opdrachtgeverschap en/of Goed opdrachtnemerschap
  - Pilots
  - Governance en Jeugdautoriteit

8.45-10:00 Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen (in bovenzaal) – sessie met Minister voor Rechtsbescherming

10:15-11:15 Versnellingsronde 3: Keten Jeugdbescherming en jeugdreclassering: thema de regionale aanpak – subthema tijdige jeugdhulp in gedwongen kader

11.15 Plenaire afsluiting

12.00 Einde van het programma en een lunchpakket

(programmawijzigingen voorbehouden)

OPLEGFORMULIER DOSSIER WERKBEZOEK OF OPTREDEN BEWINDSPERSOON

Werkbezoek/Optreden MRb bij : (werkconferentie perspectief voor jeugd)

Datum en tijdstip ontvangst:	11 februari 2020 8:30 uur
Tijdstip optreden:	8:30 uur
Tijdstip vertrek:	10:00 uur
Locatienaam:	Event center Vinkeveen
Adres:	Groenlandse kade 1
Postcode en plaats:	3645 BA Vinkeveen
Telefoonnummer:	10.2 e
Naam/nummer zaal:	Volgt nog
Routebeschrijvingen en parkeren:	Geen
Ambtelijke begeleiding:	Medewerker directie: 10.2 e, senior beleidsmedewerker Woordvoerder: 10.2 e

Contactpersoon voor het werkbezoek/optreden

Naam:	10.2 e
Functie:	10.2 e
Telefoon (mobiel):	10.2 e
E-mail:	10.2 e @minvenj.nl

Informatie voor de bewindspersoon

U wordt ontvangen door:	10.2 e
Waar wordt u ontvangen?	Ingang van de locatie
Wat wordt er van u verwacht:	U blik terug op de eerste dag van de werkconferentie waarbij u een algemene situatieschets geeft over de situatie in de jeugdbeschermingsketen. Na u zal de 10.2 e spreken. U vindt in het dossier een spreektekst die u kunt gebruiken
Toespraak:	<ul style="list-style-type: none"> Zie bijlage
Voertaal:	
Sprekersfaciliteiten:	<ul style="list-style-type: none"> microfoon
Setting zaal/podium:	Niet van toepassing
Gasten zitten/staan:	Niet van toepassing
Dresscode:	Geen bijzonderheden

Publiek, pers en andere aanwezigen

Overige sprekers en/of bijzondere gasten:	<ul style="list-style-type: none"> 10.2 e er zijn directeuren en bestuurders van diverse organisaties aanwezig waaronder de VNG, wethouders, bestuurders van jeugdhulpinstellingen, bestuurders van GI's. U treft een deelnemerslijst aan in de bijlage
Aantal deelnemers:	
Doelgroep:	
Open/besloten bijeenkomst:	Besloten
Kosten voor deelname?	Niet van toepassing
(Sociaal) Mediaplan:	<ul style="list-style-type: none"> Afstemmen met DCOM.
Welke media zijn/worden uitgenodigd?	<ul style="list-style-type: none"> Afstemmen met DCOM.
Fotograaf/TV aanwezig?	<ul style="list-style-type: none"> Afstemmen met DCOM.

Persbericht:	<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, bericht toevoegen in de bijlage.
Contactpersoon voor communicatie/media:	<ul style="list-style-type: none"> • Contactgegevens: 10.2.e

Programma

In opdracht van VWS is een boekje gedrukt met het volledige programma van de werkconferentie. Dit boekje geeft u achtergrondinformatie over wat er op maandag allemaal al is gebeurd. Van u wordt verwacht dat u iedereen welkom heet, al is het zo dat 10.2.e voor u al heeft gesproken. Nadat u heeft gesproken zal de aparte sessie voor de jeugdbescherming in uw aanwezigheid starten.

Vanuit J&V worden de volgende sessies georganiseerd:

Op maandag de eerste sessie over 'vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen' en 'regionale aanpak wachtlijsten in de jb keten'. Op dinsdag starten we in uw aanwezigheid met de tweede sessie rond vereenvoudiging jb keten gevolgd door 'tijdige jeugdhulp in het gedwongen kader'.

Sessie jeugdbescherming op dinsdag ochtend:

- Deze sessie vindt plaats in boven zaal.
- Deelnemers (max. 20) zie bijlage
- Het gesprek wordt geleid door een facilitator. U bent gespreksdeelnemer.
- U wordt tijdens de sessie ambtelijk ondersteund door 10.2.e .

Context:

- Als voorbereiding op de gesprekken over vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen hebben gespreksdeelnemers een discussienotitie ontvangen vanuit J&V (bijlage). Daarnaast is vanuit de VNG (op de valreep) eveneens een discussienotitie opgesteld (bijlage). Hierin worden de door ons geformuleerde uitgangspunten grotendeels onderschreven. Daarnaast biedt de VNG aan de 'lead' te nemen in de doorontwikkeling en formuleert een aantal randvoorwaarden in termen van ondersteuning vanuit het Rijk:
  - Een financiële impuls voor procesbegeleiding en ruimte voor professionals om samen te leren en de jeugdbescherming door te ontwikkelen.
  - Voor korte termijn middelen om de huidige wachtlijsten aan te pakken.

De huidige situatie is als volgt: ondersteuning vanuit het Rijk is zeker mogelijk, op korte termijn is echter niet voorzien in financiële ondersteuning.

Werkvorm:

- De sessie start met een korte weergave van de gezamenlijke opbrengst van de vorige dag
- Aan een aantal vertegenwoordigers van organisaties uit de jeugdbeschermingsketen wordt gevraagd hier kort op te reflecteren.
- U wordt ook om een eerste reactie gevraagd en in de gelegenheid gesteld vragen te stellen (u wordt hiertoe onderweg in de auto bijgepraat door 10.2.e).
- Vervolgens vindt een discussieronde plaats onder leiding van de facilitator.
- Deze vat ook de belangrijkste conclusies samen.

Bijszonderheden

U wordt op dinsdagochtend, rond 7:30 uur, gebeld door 10.2.e om u bij te praten over hetgeen op maandag is besproken.

Bijlagen

1. Spreektekst plenaire opening
2. Gespreksnotitie deelsessie jeugdbescherming
3. Deelnemerslijst
4. Programma werkconferentie perspectief voor jeugd (in aparte map)

Neem het oplegformulier als hoofddocument op in de werkstroom en voeg de bijlagen genummerd toe aan de map Bijlagen in DigiJust. Hanteer dezelfde nummers in iBabs.

1. Het doel is om de jeugdbeschermingsketen effectiever te maken. Maar wat is eigenlijk 'effectiever'?

Wat zijn hiervoor indicatoren? Hebben we voldoende gegevens? Wat is de stand nu? Is er een doelstelling te formuleren? Etc.

N.a.v. de ZOOM-meeting d.d. 24 maart 2020 zijn we gekomen dat we eerst wat onderliggende vragen moeten beantwoorden. Deze zullen worden aangevuld gedurende het proces wat we met elkaar lopen.

- Wie behoren tot de jeugdbeschermingsketen? → *Deze vraag zou iemand anders doen.*
- Visieverschil: ontwikkelen afwegingskader
  - Uit de ZOOM-meeting blijkt dat er een verschil in de terminologie is die wordt gehanteerd. De discussie hierover wordt herkend door de deelnemers, omdat deze al langer loopt in de praktijk. De taal die wordt gesproken, is niet hetzelfde binnen de jeugdbeschermingsketen. Dit wordt snel duidelijk in het hanteren van de begrippen 'veiligheid' en 'ernstige ontwikkelingsbedreiging';
  - **Aanscherping rechtsgronden:** Op 19 maart 2019 heeft de Kamer een door de leden Bergkamp/Van der Staaij ingediende motie aangenomen, waarin de regering wordt verzocht om een verkenning van de heersende opvattingen over aanscherping van de rechtsgronden voor kindbeschermingsmaatregelen. Het NJi heeft hiervoor een verkenning uitgevoerd waar dit punt in terugkomt. Hier een korte terugkoppeling van de uitkomst (nog wel onder embargo): *De verkenning van het NJi geeft aanleiding om kritisch te kijken naar de rechtsgronden voor het opleggen van een kindbeschermingsmaatregel. Geconstateerd wordt dat het vastleggen van een wettelijk normenkader voor het opleggen van een kindbeschermingsmaatregel nauwelijks op draagvlak kan rekenen. Een wettelijk, vastomlijnd kader met afvinklijstjes beperkt de ruimte voor het benodigde professionele maatwerk. Dat moet niet juridisch dichtgetimmerd worden, maar de situatie moet per kind gewogen worden. Er is wel draagvlak voor de ontwikkeling van een gezamenlijk professioneel afwegingskader. Zoals eerder genoemd niet als wettelijk kader, maar als hulpmiddel ter ondersteuning van de professional bij het beoordelen of een kind ernstig in zijn ontwikkeling bedreigd wordt en wat niet ten koste gaat van het maatwerk dat het kind nodig heeft. Er wordt in dit verband ook aangedrongen om binnen de Jeugdwet de nadruk te houden op de 'ernstig' bedreigde ontwikkeling (conform het EHRM) en niet zo zeer alleen de veiligheid van het kind centraal te stellen.*
  - **Rechtsgronden (RvdK en Rechtspraak) vs. visiedocument gefaseerde ketensamenwerking (VT en VNG)**
    - o **10.3.6** Veiligheid is de aanwezigheid van krachten die hebben laten zien voldoende en gedurende langere tijd te beschermen tegen het gevaar. Het gevaar bestaat uit de feitelijke onveilige gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan en waarover zorg is dat ze zich herhalen. Om doelgericht en effectief te kunnen handelen in de dagelijkse praktijk maken wij een onderscheid tussen veiligheid op de korte termijn (directe veiligheid) en veiligheid op de lange termijn (stabiele veiligheid). 'Eerst veiligheid' in de titel van dit visiestuk staat dus voor het realiseren van directe veiligheid door het geweld te stoppen en de slachtoffers te beschermen. Dit schept de voorwaarden voor hulpverlening waarmee we de onderliggende factoren aanpakken die de onveiligheid in stand houden. Het aanpakken van de onderliggende factoren zelf heet 'risico gestuurde zorg' en daarmee beogen we stabiele veiligheid te realiseren. Directe veiligheid en stabiele veiligheid kunnen niet tegelijkertijd worden aangepakt, want eerst moet er veiligheid zijn om tot rust te komen en na te kunnen denken. Werken aan het vergroten van veiligheid is een proces op zichzelf. Het vraagt om gerichte aandacht, verloopt stapsgewijs en heeft langere tijd nodig. Het werken aan het vergroten van veiligheid is een proces dat in de beginfase ook andere belangrijke onderdelen bevat, zoals het ontlasten van het systeem door het aanpakken van bronnen van stress, het bieden van praktische ondersteuning, het opbouwen van een werkrelatie, en het motiveren tot hulp.
    - o **Rechtsgronden:** In beleid is meer aandacht gekomen voor de veiligheid en minder voor de ontwikkeling van het kind. Dit is merkwaardig omdat de jeugdwet zich juist richt op de ontwikkeling van het kind. Veiligheid is een minder specifiek begrip omdat een kind in onveiligheid zich toch kan ontwikkelen. Er is dus niet per se een relatie tussen een bedreigde ontwikkeling

en de veiligheid van een kind. Indien brengt de focus op veiligheid met zich mee dat ouders zich al impliciet veroordeeld kunnen voelen; onderzocht wordt of zij onveiligheid creëren voor hun kind. Dat heeft een negatieve invloed op de werkelijkheid. Veiligheid zegt dus niet alles. Ondanks veiligheid kan een kind zich toch slecht ontwikkelen. De nadruk in de jeugdwet moet blijven liggen op de ontwikkeling van het kind. Oplossingen moeten gezocht worden in het werken (en toetsen) vanuit professionele standaarden, omdat dit helpt bij een betere motivering en duiding, en concretisering van uitspraken.

- **Tussenevaluatie kinderschermingswetgeving 2018-2019:**
  - o Om de transparantie van OTS te vergroten, is in artikel 1:255 lid 4 BW de verplichting opgenomen de concrete bedreiging in de ontwikkeling van het kind op te nemen in de beschikking.
  - o Het verdient aanbeveling dat de verschillende partners (Raad, GI, sociale wijkteams, VT) in de regio's met elkaar in gesprek gaan over de afwegingen die worden gemaakt om te komen tot een gezamenlijk afwegingskader, hetgeen een consistentere besluitvorming kan bevorderen.
  - o De nieuwe gronden voor OTS hebben ook als doel oneigenlijk gebruik van OTS tegen te gaan en een duidelijke scheiding te bieden tussen vrijwillige en gedwongen hulp. De Raad heeft daarom de verplichting gekregen om te toetsen of een verdere verlenging van de OTS / MUHP wenselijk is indien de maatregel twee jaar of langer heeft geduurd.
  - o Momenteel ligt de nadruk op een korte OTS als gevolg dat gezinnen, nadat de OTS is opgeheven, en waar na een half jaar weer een crisis is, in dat geval opnieuw de procedure start voor een OTS (na een VOTS). Het zou meer rust kunnen brengen als de ketenpartners zich realiseren dat de wetgever heeft benadrukt dat een langdurige OTS zonder MUHP gewoon tot de mogelijkheden behoort onder de nieuwe kinderschermingswetgeving. Het zou ook kunnen dat deze gezinnen door een jeugdbeschermer worden ondersteund in een drangtraject. Momenteel is de invulling van een drangtraject echter niet duidelijk en heel verschillend in de regio's. Ook zijn er vragen rondom de rechtswaarborgen in een drangtraject.
- Vraagstuk over terminologie wordt ook meegenomen in de eindevaluatie (eind 2020) van de herziende Kinderbeschermingswetgeving, waarvan de voorbereidingen medio 2020 zullen starten (WODC).
- Ketensamenwerking/-regie
  - In de keten wordt onvoldoende samengewerkt en onvoldoende doorgedaan op het proces van de ketenpartner waardoor het proces niet optimaal verloopt. Iedere organisatie maakt van de problematiek in een gezinssituatie een eigen afweging, volgens een eigen kader en een eigen risicotaxatie.
  - Er is geen eenduidigheid in de methode waarmee de analyse en weging plaatsvinden. De discussie hierover tussen organisaties kost veel tijd en levert veel frustratie bij de medewerkers op.
  - In die periode gebeurt er niets met het gezin dat de situatie doet verbeteren. Het is onduidelijk wie er feitelijk casusregie voert gedurende het proces.
  - Er ontbreken goede voorwaarden om het werk efficiënt uit te voeren. Registratiesystemen sluiten niet aan bij de werkprocessen, er zijn verschillende systemen voor verschillende processen en documenten zijn te vaak niet terug te vinden. Dit laatste komt mede door de wijze waarop individuele medewerkers registreren en een digitaal dossier bijhouden.
  - De informatie die nodig is om een rol goed uit te voeren, is voor die rol beschikbaar. Bij incidenten blijkt nu vaak dat informatie er is, maar niet op de juiste plaats wegens schotten, AVG, onduidelijkheid in rollen, vele spelers enz. Bij een keten hoort keteninformatisering.
- Effectiviteit
  - **Motie Peters en Kuiken:** constaterende dat Veilig Thuis, de gecertificeerde instellingen, de Raad voor de Kinderbescherming en vaak ook de wijkteams veel overlap in taken, rollen en verantwoordelijkheden hebben; constaterende dat zij daardoor vaak min of meer hetzelfde werk opnieuw en na elkaar doen; constaterende dat er tevens veel onderling verloop van personeel is tussen deze instellingen; verzoekt de regering, om te komen tot een versimpeling van dit systeem door te onderzoeken of verregaande samenwerking dan wel fusie van instellingen mogelijk en wenselijk is, en de Kamer ieder halfjaar over de voortgang hiervan te rapporteren.

- **Indicatoren:** Wat zijn de indicatoren waar we op in gaan zetten?
  - o Doorlooptijd in keten terugbrengen (overlap en na elkaar werken)
    - Onderzoek Van Montfoort: De gemiddelde doorlooptijd van de keten voor de hoofdroute is in zijn onderzoek 8,2 maanden, de normtijd is 5 maanden.
  - o Aantal contactpersonen vanuit de cliënt bezien verminderen(versimpeling systeem)
    - De in meerdere organisaties belegde regietaak van de gemeente: wijkteam, VT, en GI leidt op dit moment tot dubbelen. Bij een grotere zorgwaarde wordt een andere organisatie, met een andere opdracht (bijvoorbeeld VT of GI), betrokken en wordt de regie overgedragen of gedubbeld. Het zou effectief zijn aan de "voorkant" zeer goede anamnese en eventuele diagnostiek te doen.
    - Klantreis (zie twee voorbeelden). Wellicht kunnen we hier ook nog meer data vanuit de pilots halen en actiepunt 4 (10,2 s) linkt hieraan.

Zaken sprekend
voorbeeld 1.docx

Zaken sprekend
voorbeeld 2.docx

- o Inzet FTE vanuit keten verminderen (personeelsverloop)

Wanneer men naar het netwerk/keten van wijkteams, VT, RvdK en GI als geheel kijkt, is een tekort aan arbeidscapaciteit, ingegeven door hoge uitstroom en te weinig instroom een van de grootste problemen die nu een oplossing vraagt. Gevolg hiervan is onvoldoende procesdoorstroming ('flow') in de civiele (justitiële) keten. Oplossingen zullen uit moeten gaan van de huidige capaciteits- en volumeproblemen in het netwerk/ keten als gevolg van arbeidsmarktproblematiek. Oplossingen voor dit probleem kunnen gevonden worden in een combinatie van het anders organiseren van het werk, het voorkomen van inefficiënties en/ of gericht sturen op volume. Kortom; de oplossing moet tevens zorgen voor stop en/of beperking van het verloop.
- **Onderzoek naar effectiviteit jeugdbescherming**
  - o Leerstoel Erasmus Universiteit: er wordt longitudinaal onderzoek verricht naar effectiviteit van jeugdbescherming. Daarbij zijn VT en GI betrokken en tevens de RvdK. Ook is er een Lectoraat bij HU gevestigd.
  - o Onderzoek naar clienttevredenheid, dit is niet standaard ingevoerd; er wordt door instellingen verschillend en wisselend invulling gegeven.
  - o Klachtenanalyses AKJ

- Kernvragen hieruit voortvloeiend

1. **Wat is een wettelijke grond voor ingrijpen in het privéleven van burgers mag zijn: onveiligheid of ontwikkelingsbedreiging? En waarom?**
2. **Hoe wordt het voor de burger duidelijk(er)?**
Vergelijk medisch getrapte model: van huisarts (basiszorg), naar specialist (behandeling, interventie), na nazorg (therapie). Heeft niemand problemen mee. Hoe kan dat? Waarbij huisarts als centrale regisseur kan worden gezien (gelijk aan lokaal team)
3. **Hoe zouden we de keten beter kunnen inrichten vanuit bedrijfskundig perspectief?**
(denk aan ketensystemen, zelfde formulieren, ICT enz.)
4. **Hoe kunnen we de keten vanuit inhoudelijk perspectief stroomlijnen (professionele afwegingskaders gelijk trekken)?**
Wettelijke kwaliteitseisen verschillen (VT landelijk handelingsprotocol, GI normenkader etc); dit wordt als belemmerend voor samenwerking in de keten.
5. **Hoe kunnen we zorgen dat meerdere onderzoeken (die nu vanuit de eigen organisatie-opdracht worden opgestart) in elkaar worden geschoven?**
6. **Wordt bij de eerste start van hulp direct het juiste gedaan met de juiste inzet?**
Op het terrein van onderzoek kan aan de voorkant (bij het wijkteam) meer inzet gepleegd worden op een gedegen analyse en/ of diagnostiek van de problematiek. Hier is een kans

om op meer effectiviteit en minder kosten te sturen (en daarmee tot minder druk op de (arbeids) capaciteit).

7. **Wordt bij het afbouwen van een kinderschermingsmaatregel nazorg ingericht?**
Dit aspect lijkt vaak vergeten te worden.
8. **Gezinnen en kinderen doen herhaald beroep. Is dit een indicator; het terugdringen van herhaald beroep?**
9. **Clienttevredenheid als indicator? Wat moet er dan ontwikkeld worden als instrumentarium?**
10. **Draagt de oplossing van een effectiever stelsel ook bij aan de beschikbaarheid van jeugdhulpaanbod en ggz (jeugd) hulpaanbod?**
Door de lange wachtlijsten neemt de problematiek toe, en ontstaan er meer crisissen waardoor er zwaardere zorg nodig is.
11. **Draagt de oplossing van het stelsel ook bij aan het langdurig personeelstekort in de jeugdsector?**

Route naar besluitvorming over taken,
organisaties en level van aansturing met als
doel 'effectievere bescherming jeugd en
gezin'

maart 2020 – december 2020

Fase 1

27 maart 2020

Ambitie en doel

Doel:

- › Voor eind 2020 een gezamenlijk gedragen toekomstscenario voor een effectievere bescherming van jeugd en gezin inclusief organisatorische consequenties en fasering en tijdpad van de realisatie.

Startpunt:

- › Brief november 2019
- › 24 uren werkconferentie perspectief voor de jeugd 10-11 februari 2020
- › Brief maart 2020, waarin de volgende opgave staat geformuleerd (tekstpassage uit versie 20 maart)

Effectievere bescherming van jeugd en gezin:

- › Samen met de sector vereenvoudigen we de jeugdbescherming om kinderen en gezinnen eerder en beter te helpen. Regio's gaan op basis van een analyse per regio aan de slag om acute knelpunten rond wachtlijsten, personeelsverloop, caseload en tijdige beschikbaarheid van jeugdhulp aan te pakken. De procedures voor klacht- en tuchtrecht worden verder gestroomlijnd om onnodige belasting voor professionals te voorkomen. Er wordt samen met sociale partners ingezet op veiligheid van voorkomen van agressie tegen medewerkers (zie par. 4)

Aanpak: onder het motto "de inhoud is leidend en niet de organisaties"

- › Gezamenlijk optrekken met organisaties + learning by doing + zorgvuldigheid + (behoud) draagvlak externen op meerdere niveaus (lokaal/regionaal/rijk)

Urgentie en uitgangspunten

Noodzaak effectievere jeugd- en gezinsbescherming:

- › Achterliggende problematiek binnen het gezin krijgt te weinig aandacht
- › Er zijn veel organisaties die werken met een gezin die niet altijd op elkaar aansluiten en aparte schakels vormen (o.a. lokale teams, VT, GI, RvdK, politie, OM en rechtspraak)
- › Gezinnen en kinderen krijgen niet tijdig passende hulp

Gezamenlijke uitgangspunten en functionaliteiten:

- › Een gezinsgerichte aanpak volgens een eenduidige gezamenlijke visie
- › Van estafettemodel naar teammodel
- › Transparant en duidelijk

Functionaliteiten:

- › Gezinnen kunnen op lokaal niveau opvoedkundig(e) advies, ondersteuning en hulp ontvangen
- › 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar regionaal advies- en meldpunt m.b.t. de gezinsveiligheid
- › Signalen vanuit verschillende melders worden gecombineerd in een radarfunctie
- › Er is professioneel veiligheidsadvies beschikbaar. Indien nodig worden veiligheidsvoorwaarden opgesteld
- › Er is een onafhankelijk juridisch deskundig oordeel om te beoordelen of inzet van het gedwongen kader noodzakelijk en meest passend is

Scenario's

Lokaal niveau	Regionaal niveau	Landelijk niveau
Laagdrempelig advies en ondersteuning op het gebied van veiligheid.	Advisering lokaal niveau.	
Hulpverlening in het vrijwillig en het gedwongen kader (uitvoering en monitoring veiligheidsvoorwaarden).	Professional veiligheidsadvies op basis van onderzoek en diagnostiek.	
Integrale blik naar alle gezinsleden en indien nodig inzetten van andere specialistische hulpverlening (bijv. schuldhulpverlening, GGZ) of veiligheidsexpertise en hier regie ophouden.	Advies- en meldpunt en Radarfunctie.	
Signaleren, bespreekbaar maken en inschatten van veiligheidsvraagstukken.		
	Scenario 1	Scenario 2
	Gespecialiseerde expertise voor acute en structurele onveiligheid (feltenonderzoek pleger & slachtoffer) en de verbinding met de strafrechtketen (sporenonderzoek, letselonderzoek).	Gespecialiseerde expertise voor acute en structurele onveiligheid (feltenonderzoek pleger & slachtoffer) en de verbinding met de strafrechtketen (sporenonderzoek, letselonderzoek).
	Onafhankelijk deskundig oordeel tot gedwongen kader, dit kan leiden tot verzoek aan rechter.	Onafhankelijk deskundig oordeel tot gedwongen kader, dit kan leiden tot verzoek aan rechter.

Actielijnen in fase 1

Actielijn 1: Gezamenlijk beeld van de betekenis van een effectievere jeugdbeschermingsketen.
Wat is het maatschappelijk resultaat dat we willen bereiken?

Actielijn 2: Samenhang/doorwerking pilots met andere actielijnen

Actielijn 3: Randvoorwaardelijke uitdagingen

Actielijn 4: Vereenvoudiging informatievoorziening in de jeugdbeschermingsketen

Actielijn 5: Uitwerking scenario's

Actielijn 6: samenhang met andere trajecten

Actielijn 1 Maatschappelijk resultaat

Actielijn 1: Gezamenlijk beeld van de betekenis van een effectievere jeugdbeschermingsketen.

Opdracht : Wat is het maatschappelijk resultaat dat we willen bereiken? De stip op de horizon zal nader uitgewerkt gaan worden zodat voor eenieder helder is waarvoor we het doen. Tevens relevant om continu gezamenlijk te toetsen of we nog de juiste stappen aan het zetten zijn.

Enkele acties:

- *Opstellen beleidstheorie (gevoed door informatie)*
- *Internationale vergelijkingen, wat kunnen we benutten uit het buitenland*
- *Terminologie, wat verstaan we onder welke begrippen en wat wordt het overkoepelende begrip, veiligheid of ontwikkelingsbedreiging?*
- *Onderzoeken over rechtsgronden (10.2e)*

Looptijd: maart – mei 2020

Trekker: JenV/VNG (2 personen)

Deelnemers:

Actielijn 2 Pilots

Actielijn 2: Samenhang en doorwerking pilots jeugdbescherming.

Opdracht : Leren van de lopende pilots. Wat zijn de rode draden voor de verdere uitwerking van de scenario's? Wat zijn werkzame bestanddelen en wat niet.

Enkele acties:

- Inzichten pilots: Meer inzicht in de werkzaamheid en haalbaarheid van de beschreven uitgangspunten op basis van de lopende pilots effectievere jeugdbescherming.
- Deze opbrengsten en inzichten uit de pilots worden in beeld gebracht in een evaluatieonderzoek (Athena rapport, bevat de rode draden), september 2020.
- Over het vervolg op de pilots vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen (looptijd tot 1 juli 2020) worden nog separate afspraken gemaakt tussen Rijk en betrokken partijen.

Looptijd: nu – december 2020

Trekker: 10.2.e)

Deelnemers: 10.2.e

Actielijn 3 Randvoorwaardelijke uitdagingen

Actielijn 3: Randvoorwaardelijke uitdagingen (link met actielijn 5).

Opdracht: Inzicht in juridisch, financieel, organisatorisch en bestuurlijke knelpunten en mogelijke oplossingen.

Enkele acties (start met juridisch, financiële en organisatorische vraagstukken volgen later):

- Inventarisatie bekende wettelijke knelpunten + aanpak vervolg (wat kunnen we waar aanpakken)
- Inventarisatie huidige grondslagen van de betrokken organisaties. Denk aan wie is opdrachtgever, wat is hun opdracht, wie is toezichthouder e.d.
- Verdere doordenking van randvoorwaarden, verantwoordelijkheden, sturings- en toezichtmechanismen en gewenste schaalgrootte voor de verschillende functionaliteiten. (EVT DEZE APART NEMEN ALS ACTIELIJN)
- Verkennen in hoeverre nieuwe wettelijke mogelijkheden kunnen worden ontwikkeld voor een gezinsgerichte aanpak, in plaats van enkel een maatregel gericht op de bescherming van het kind; gedacht kan worden aan een 'gezinsmaatregel'.
- Inventariseren welke aanpassingen in wet- en regelgeving nodig zijn om te komen tot de nieuwe gewenste samenwerking rondom de veiligheid van kinderen en gezinnen.
- Verkennen welke andere wettelijke aanpassingen nodig zijn voor professionals om een kinderschermingsmaatregel uit te kunnen voeren zonder 'knip' in hulp en regie.

Looptijd: nu – mei 2020 (mn wettelijke vraagstukken); juni – oktober (mn organisatorische en bestuurlijke vraagstukken)

Trekker: JenV/VNG (2 personen)

Deelnemers:

Actielijn 4 Vereenvoudiging informatievoorziening in de keten

Actielijn 4: Vereenvoudiging informatievoorziening in de keten.

Opdracht : check ik nog even bij 10.2.e .

Enkele acties:

- Inventarisatie lopende informatiestromen
- Verbetervoorstellen informatiestromen om o.a. dubbelingen te voorkomen (incl ICT component)
- Onderzoeken toegevoegde waarde van een soortgelijk instrumentarium voor de jeugdbeschermingsketen als het LIJ voor de jeugdstrafketen

Looptijd: nu – oktober 2020

Trekker: JenV/ketenregie

Deelnemers:

Actielijn 5 Uitwerking scenario's

Actielijn 5: Uitwerking scenario's.

Opdracht: verdere uitwerking van de scenario's zodanig dat de minister voor Rechtsbescherming samen met de minister van VWS een goed onderbouwd (en gedragen) besluit kan nemen (link met actielijn 3)

Enkele acties:

- Inventarisatie wat nodig is om scenario's verder uit te werken en daarbij vanzelfsprekend meeneemt wat er in andere lijnen wordt opgeleverd
- Analyse van de impact van de scenario's op de organisaties en een veranderkundig plan.

Looptijd: juni – december 2020

Trekker: JenV/VWS/VNG (3 personen, kernteam)

Deelnemers:

Actielijn 6 Samenhang met andere trajecten

Actielijn 6: Samenhang met andere trajecten.

Opdracht: inspireren en uitwisselen van ervaringen in trajecten in aanpalende beleidsterreinen op zowel landelijk als regionaal als lokaal niveau. Daarnaast van belang dat input uitgewisseld wordt, wat betekent het een voor het ander?

Enkele acties:

- Uitwerken samenhang met trajecten in jeugdstrafketen en waar de aanscherping zit in dit traject
- Uitwerken samen met programma's Schade zonder Schade, Multi problematiek, Zorg- en Veiligheidshuizen, Geweld hoort nergens Thuis, Programma Zorg voor de Jeugd (in feite is dit traject invulling van actielijn 5 uit programma zorg voor de jeugd)
- Raakvlakken met andere trajecten inventariseren en uitwerken
- Ook hier aandacht voor bestaande structuren/ waar bij aan te sluiten

Looptijd: nu-april 2020 (overzicht genereren) na april 2020 wijze van afstemmen organiseren.

Trekker: JenV

Deelnemers:

Governance structuur

- › **Effectiviteit vergroten betrokken partijen:** bekijken binnen en buiten de kaders van het stelsel wat er effectiever en efficiënter kan. Hierbij ligt de focus op enerzijds vereenvoudiging in functionaliteiten tussen organisaties en anderzijds helderheid over verdeling verantwoordelijkheden op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

Opdrachtgever: minister voor Rechtsbescherming en minister VWS
Gedelegeerd opdrachtgever: Eric Bezem en Marion Smit

Bestuurlijk overleg: MRb, minVWS, directeur/vz/vertegenwoordiger VNG (1 x 2 mnd)

Regiegroep: vertegenwoordigers van JenV, VWS, VNG, RvdK, VT, GI, ?, ? (voorzitter is JenV)
Dit is niveau van MT leden (1 x maand)

Elke actielijn heeft eigen werkgroepen, hoe vaak deze bijeen komen is aan de trekker van de actielijn

Daarnaast heb je 3 x in 2020 een grote werksessie met deelnemers van de 24 uren sessie in februari 2020

Deze sessies zijn in mei, september, oktober/begin november. Hier worden tussenproducten gedeeld, becommentarieerd. Voordat deze groep bijeen komt moet helder zijn wat hun ruimte is. Dus wat ligt vast en wat is nog bespreekbaar. Dat gaat in afstemming met de regiegroep.

Vraag die nog open ligt:

Wie bepaalt straks de inhoud van het stuk dat naar de minister gaat? Moet dit met volledige instemming van de regiegroep? Mogelijk dat we hier ook wat scenario's voor moeten doordenken in de regie groep

Governance structuur

Taken en rollen regiegroep

- Gezamenlijk vertrekpunt bepalen, waar deze sheets een eerste aanzet voor zijn (kan tijdens eerste bijeenkomst worden besproken)
- Voortgang bewaken, meedenken bij uitwerking actielijnen (soort van meewerkend voorman/eerste aanspreekpunt, verdeling binnen de regiegroep)
- Bespreken en vaststellen notities afkomstig uit de diverse werkgroepen die onder de regiegroep vallen (tussen de regiegroep en de werkgroep zitten overigens trekkers per actielijn) Kan dezelfde persoon zijn, zoals bij actielijn pilots
- geven advies aan Eric/Marion over keuzes die gemaakt moeten worden?
- PM

Deelnemers regiegroep:

10.2.e [redacted] r (JenV, voorzitter)
10.2.e [redacted] (JenV)
10.2.e [redacted] (VNG)
10.2.e [redacted] (GI)
10.2.e [redacted] (OZJ)
10.2.e [redacted] (VWS)
10.2.e [redacted] (RvdK)
VT
10.2.e [redacted] (JenV)

Wat is een goede fasering? PM nog aanpassen

Gesprekspunt:

- Hieronder is een indicatie gegeven van welke fasering je zou kunnen kiezen. Hoe kunnen we dit verder uitwerken? Wat zijn hierbij aandachtspunten?

	mrt	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mrt
Fase 1													
Uitwerken opdracht													
Kick off bijeenkomst													
Inventarisatie sprekende voorbeelden (focusdragers)													
Fase 2													
Onderzoek internationale vergelijking													
Impactanalyse (extern onderzoek)													
Uitwisseling kennis huidige pilots													
PM													
PM													
PM													
Fase 3: besluitvorming													
2 uitgewerkte scenario's													
Tijdspad implementatie													
Projectgroep													
Stuurgroep/bestuurlijk overleg													
Bredere communicatie													

Risico's en maatregelen

Gesprekspunt:

- Hieronder zijn een aantal risico's benoemd. Worden deze herkend?

Risico	Maatregel
Onvoldoende overeenstemming over gemeenschappelijke agenda	Met partijen is overeenstemming over de actielijnen in het plan van aanpak. Partijen nemen deel aan bestuurlijk overleg/werkgroepen/symposia/expertmeetings.
Niet goed samen optrekken met VWS, RvdK, GI, gemeenten (VNG), VT	Periodiek overleg en aandacht voor goede informatie uitwisseling (weten/willen/kunnen).
Onvoldoende samenhang met andere trajecten binnen het ministerie van VWS en JenV	Er is periodiek overleg met de andere directies van DSenB. Daarnaast vindt afstemming plaats met verwante programma's binnen VWS.
Overvraag vanuit de TK, torenhoge verwachting over ambitie en snelheid	Verwachtingsmanagement richting minister en TK. Ambitieuze in combinatie met zorgvuldigheid. Getrapte implementatie verkennen
Onvoldoende beschikbare middelen	Er zijn vanuit VWS extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Jeugdwet. Mocht bij de uitwerking nadere financiering nodig zijn dan zal dit meegenomen worden in de begroting 2021/2022. >> Regeerakkoord ???
Voortschrijdend inzicht kan leiden tot wijzigingen in de uitvoering van het plan van aanpak	Het huidige plan van aanpak is een groeiproduct en kan bijgesteld worden indien nodig.
Risico op overvragen van uitvoerende organisaties	Bestuurders van betrokken uitvoeringsorganisaties nemen plaats in stuurgroep/bestuurlijk overleg

Aan:

Aan 10.2.e

Extern Wetenschappelijke
BetrekkingsKoningskade 4
2596 AA Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.wodc.nl

Contactpersoon

10.2.e

@wodc.nl

nota

Aanbieding onderzoeksrapport

Datum

22 april 2020

Ons kenmerk

3008/

Bijlage(-n)

1: onderzoeksrapport

Van

10.2.e

Datum/eindparaaf

22-04-2020

10.2.e

10.2.e

Concipiënt

Projectbegele der

Datum/paraaf

10.2.e

Bijgaand treft u het onderzoeksrapport 'Feiten op een rij: een tussenstand. Tussenevaluatie Actieplan feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen' aan.

Dit rapport wordt u ter kennisneming aangeboden.

Het onderzoek werd in de periode van 18 februari 2019 tot 10 april 2020 uitgevoerd door een onderzoeksteam van DSP-groep, bestaande uit 10.2.e

Doelstelling

In deze tussenevaluatie wordt nagegaan hoe het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen wordt uitgevoerd en bijdraagt aan de gestelde doelen.

Resultaten en conclusies

Het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen heeft een looptijd tot en met 2021. Deze tussenevaluatie biedt zicht op de stand van zaken tot en met 2019. Conform planning is vooral ingezet op landelijke activiteiten; de implementatie op de werkvloer zal plaatsvinden in 2020 en 2021.

In de onderzoeksperiode zijn alle 21 acties in het Actieplan in min- of meerdere mate gestart en 3 daarvan ook afgerond (de ontwikkeling van 'praatplaten' en twee onderzoeken). Daarbij geven de onderzoekers aan dat het soms lastig te bepalen is wanneer een actie zou zijn afgerond.

Op regionaal niveau worden ook initiatieven genomen die passen bij de uitgangspunten van het Actieplan (dus zonder dat daar bewust uitvoering aan wordt gegeven). Een meerwaarde van het Actieplan lijkt (daarbij) dat initiatieven beter worden aangemoedigd, gebundeld, gedeeld en geagendeerd. Ook de samenwerking tussen de landelijke jeugdbeschermingsorganisaties is versterkt. Als voorwaarde voor het succesvol uitvoeren van het Actieplan wordt in het verlengde daarvan een goede samenwerking op regionaal niveau benoemd, naast blijvend draagvlak bij alle betrokkenen (ook na de uitvoering van het Actieplan).

Dat het Actieplan direct zal leiden tot een meer respectvolle bejegening is volgens de onderzoekers minder vanzelfsprekend, omdat de doelen en acties daar niet rechtstreeks op gericht zijn. Ook zal de uitvoering van het Actieplan (nog) niet leiden tot versterking van de rechtspositie van kinderen en ouders. Overall zou beter geoperationaliseerd kunnen worden wat professionals in de praktijk nu echt anders moeten doen dan ze nu doen.

In het Actieplan is aangegeven dat wordt aangestuurd op een verdere uitwerking/aanpassing van het Actieplan. Hierbij kan de tussenevaluatie worden benut.

Openbaarmaking

Zes weken na aanbieding van het rapport door het WODC zijn de onderzoekers geheel vrij het rapport te publiceren en de publiciteit te zoeken. Gezien de datum van aanbieding is dat het geval vanaf 3 juni 2020. Indien het rapport niet vóór deze datum openbaar is geworden, maakt het WODC het rapport op die datum (zonder publiciteit vanuit het ministerie) openbaar op de website van het WODC ¹.

Onderzoeksmethoden

T.b.v. het onderzoek zijn de volgende onderzoeksmethoden ingezet:

- documentanalyse;
- analyse registratiegegevens van het Advies en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ) (N=12.153);
- interviews met de (landelijke) vertegenwoordigers van Jeugdzorg Nederland, de Raad voor de Kinderbescherming, Landelijk Netwerk Veilig Thuis, het LOC (belangenvereniging ouders), de projectleider van het Actieplan, Nederlands jeugdinstituut, AKJ, en het ministerie van Justitie en Veiligheid (N=15);
- interviews bij Gecertificeerde Instellingen, Raad voor de Kinderbescherming, en Veilig Thuis-organisaties in vier geselecteerde (jeugdzorg)regio's (N=22);
- reflectie- en vooruitkijksessie met de landelijke vertegenwoordigers van Jeugdzorg Nederland, Raad voor de Kinderbescherming, Landelijk Netwerk Veilig Thuis, het LOC, de projectleider van het Actieplan en een vertegenwoordiger van het ministerie van Justitie en Veiligheid (N=6).

Evaluatie van het onderzoek

Het onderzoek is consciëntieus uitgevoerd.

---

¹ bevestiging is niet nodig; zonder tegenbericht draagt het WODC hier zorg voor.

Bezetting begeleidingscommissie

Het onderzoek werd, op verzoek van het WODC, begeleid door een commissie waaraan deelnamen:

- 10.2.e [redacted], voorzitter);
- 10.2.e [redacted] - tot 15 oktober 2019);
- 10.2.e [redacted] - vanaf 15 oktober 2019);
- 10.2.e [redacted]);
- 10.2.e [redacted] (Ministerie van Justitie en Veiligheid);
- 10.2.e [redacted] (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum).

Extern Wetenschappelijke
Betrekkingen

Datum

22 april 2020

Ons kenmerk

3008/

Project Effectievere bescherming jeugd en gezin

Opdracht formulering

1. Aanleiding

In de Kamerbrief 'Perspectief voor de Jeugd' wordt geschetst dat de huidige inrichting van de jeugdbeschermingsketen (lokale teams, VT, RvdK, GI en rechtspraak) complex is en dat de werkwijzen van de betrokken organisaties niet goed op elkaar aansluiten. Hierdoor krijgen ouders en kinderen te maken met veel verschillende instanties en professionals die achter elkaar zijn georganiseerd. De sector loopt hier in de uitvoering tegen aan. Het gaat om de volgende knelpunten:

- Gezinnen en kinderen krijgen niet altijd tijdig passende hulp: Wanneer gezinsleden (en met name de ouders) niet op tijd de juiste hulp krijgen, gebaseerd op een juiste onderkenning van risicofactoren, kunnen problemen zich opstapelen, escaleren en uiteindelijk leiden tot een situatie waarbij de veiligheid in het geding komt en is er een grote kans op intergenerationele overdracht. Dit komt doordat binnen de huidige kaders organisaties los van elkaar en in een keten zijn georganiseerd. Dit zorgt ervoor dat professionals belemmeringen ervaren bij het integraal samenwerken. Daarnaast is het zo dat wanneer de rechter of de gecertificeerde instelling bij de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel jeugdhulp nodig acht, deze niet altijd direct beschikbaar is terwijl de betrokken organisaties (GI, RvdK, VT) zelf geen hulpverlening mogen bieden. Bij betrokken organisaties spelen capaciteits- en financiële problemen. Er is onvoldoende afstemming tussen organisaties en gemeenten over de inkoop van zorg die nodig is, passend bij de transformatiebeweging, in zowel het vrijwillig als in het gedwongen kader.
- De onderliggende problematiek binnen het gezin krijgt te weinig aandacht: Gezinnen waar veiligheidsproblematiek een rol speelt, hebben vaak te maken met stapeling van problematiek, zoals psychiatrische problemen, verslaving, schulden, complexe scheidingen en problemen met huisvesting. Veel van de problematiek heeft kent daarbij een intergenerationeel karakter. Duurzame oplossingen vragen dat alle (evidence based) mogelijkheden benut worden om de achterliggende problematiek, die veelal op ouder- en systeemniveau ligt, in samenhang op te lossen.
- Er zijn veel organisaties die werken met een gezin die in hun werkwijzen van het wegen en kijken naar de problematiek niet altijd op elkaar (kunnen) aansluiten en aparte schakels vormen: Er zijn veel organisaties betrokken in de jeugdbescherming (o.a. lokale teams, VT, GI, RvdK, politie, OM en rechtspraak) die een rol hebben in het creëren van veiligheid in gezinnen. We zien daarbij dat nu nog te veel capaciteit wordt ingezet in het inrichten van (overlappende en soms concurrerende) "verdeelstations" van werk vanwege de verschillende (wettelijke) opdrachten die deze organisaties hebben meegekregen. Al deze organisaties werken vanuit een eigen visie aan hun (wettelijke) taak en opdracht. Partijen begrijpen elkaar mede hierdoor niet altijd goed. Daarnaast er wordt door verschillende organisaties "regie" gevoerd op verschillende leden van het gezin betreffende (gedwongen) maatregelen, die niet noodzakelijkerwijs op elkaar worden afgestemd en waarbij niet duidelijk is wat het begrip "regie" betekent. Ook speelt mee dat sommige betrokken organisaties nog in ontwikkeling zijn. De rol ten aanzien van veiligheid kan bijv. nog verder versterkt worden bij lokale teams.

2. Scenario's

In de Kamerbrief worden twee hoofdscenario's geschetst voor de effectievere bescherming van jeugd en gezin. Voor beide scenario's geldt dat benodigde functionaliteiten zo dicht mogelijk bij betrokken gezinnen worden belegd, tenzij dit voor de in de uitvoering benodigde schaal of voor het borgen van de procedurele en wettelijke waarborgen en benodigde checks and balances niet wenselijk of haalbaar is. Ondersteunend aan het zo lokaal mogelijk beleggen van bevoegdheden en taken is het ingezette traject om de vijf basisfuncties voor lokale teams te borgen en het implementeren van het 'Kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten' vanuit het programma Geweld hoort nergens thuis.

3. Inhoudelijke uitgangspunten

Beide hoofdscenario's voor een effectievere bescherming van jeugd en gezin zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Een gezinsgerichte aanpak binnen het sociaal domein volgens een eenduidige gezamenlijke visie: Gezinsgerichte aanpak ziet op het opheffen of beheersbaar maken van belemmeringen of bedreigingen voor de gezinsleden, is gericht op gezinsproblemen en de interacties tussen de gezinsleden. Op basis van de gezinsgerichte aanpak wordt er voor het gehele gezinssysteem (kind+ouders/verzorgers) passende hulp ingezet en wordt volgens de gemeenschappelijke visie "Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risico gestuurde zorg" (visie gefaseerde ketenzorg) gewerkt. Volgens deze visie wordt er eerst gezorgd voor directe veiligheid voor alle leden van het gezin. Bij voorkeur samen met de gezinnen en binnen het gezinsverband. Daarna wordt gewerkt aan structurele veiligheid voor alle gezinsleden. Dit wordt gedaan door te kijken naar onderliggende risicofactoren (oorzaken en achterliggende problematiek) en welke hulp nodig is om deze weg te nemen of te neutraliseren met motiverende (en evidence based) werkwijzen en passende hulp. Kenmerken van die hulp zijn: risico gestuurd, herstelgericht (herstel van de schade) en met versterking van beschermende factoren zodat de kans op duurzame effecten wordt vergroot.
- Van 'estafettemodel' naar 'teammodel': Professionals van de 'veiligheidsorganisaties' werken multidisciplinair en systeemgericht als een team samen met het gezin. Elk gezin heeft een vaste professional die samen met hen en alle bij het gezin betrokken hulpverleners komt tot een gezamenlijk veiligheidsplan/plan van aanpak. Het aantal hulpverleners dat actief is in een gezin wordt zo klein mogelijk gehouden, waarbij helder is welke bijdrage welke hulpverlener wordt geacht te leveren. De hulp is erop gericht om een veilige leefomgeving te realiseren en borgen, waarbij het perspectief van de jeugdige en zijn omgeving centraal staat. De vaste professional kijkt naar wat gezinsleden nodig hebben, onderhoudt het contact met het gezin, werkt aan een vertrouwensband en biedt hulp. Waar nodig schakelt de vaste professional expertise in en voert hier regie op. De vaste professional blijft betrokken bij het gezin, ook als uiteindelijk hulp in gedwongen kader volgt.
- Transparant en duidelijk: Het is voor betrokken gezinnen duidelijk waar ze aan toe zijn; waar ze aan werken (doelen), wanneer doelen overgaan in voorwaarden (intensieve vrijwillige hulp) en wat de gevolgen ervan zijn als deze voorwaarden niet worden nagekomen (gedwongen kader). Centraal hierin staat de dialoog met het gezin en openheid van zaken. Betrokken professionals organiseren tegenspraak om hun eigen oordelen op betrouwbaarheid en trefzekerheid te toetsen en werken met evidence based interventies. Als de Staat uiteindelijk toch ingrijpt in het privéleven van het gezin, is dit met waarborgen omkleed. Die waarborgen zijn: rechtsgelijkheid en rechtszekerheid, proportionaliteit en subsidiariteit, verbod van willekeur en aandacht voor het onderscheid tussen feiten, vermoedens en meningen.

4. Programma Toekomstscenario voor een effectievere bescherming van jeugd en gezin

Opdracht

De realisatie van bovengenoemde hoofdscenario's en uitgangspunten hebben organisatorische consequenties voor onder andere lokale teams, RvdK, GI en VT. Welke functionaliteiten op welk niveau belegd moeten worden om de genoemde uitgangspunten zo goed mogelijk in de praktijk te kunnen brengen, moet verder doordacht en uitgewerkt worden. Daarnaast gaat het niet alleen om het anders organiseren van de 'regulier' jb-organisaties, maar ook om het (beter) betrekken van/samenwerken met organisaties die niet primair jb-organisaties zijn, zoals de GGZ en de schuldhulpverlening. Voor eind 2020 willen we gezamenlijk tot één toekomstscenario komen inclusief organisatorische consequenties en fasering en tijdspad van realisatie. Doel van het project is te komen tot een nieuwe inrichting van een gezinsbeschermingsnetwerk dat het volgende als opgave en beoogd effect heeft:

Beoogde effecten

- De werkwijze, de ordening van functies en organisaties, de maatregelen en de samenwerkingsafspraken rondom de veiligheid van kinderen op basis van bovengenoemde uitgangspunten vormgegeven zodat kinderen en gezinnen meetbaar effectiever en hiermee beter en sneller geholpen worden, waardoor de opgelopen schade in de

- opvoeding/ontwikkeling wordt beperkt en eerder wordt gewerkt aan herstel, traumaverwerking, perspectief en een goed opvoedklimaat.
- Arbeidsmarktprobleem en werkdruk verlagen en werkplezier verhogen voor professionals.
- De onnodige dubbelingen in het procedures tussen verschillende organisaties en professionals worden weggehaald. Helder is in kaart gebracht welke belemmeringen in wet- en regelgeving hiervoor moeten worden weggenomen.
- De kennis van veiligheidspartijen kan eerder worden ingezet (in het lokale veld), zodat zwaardere hulp en meer ingrijpende maatregelen minder vaak hoeven worden ingezet.

Deelopdrachten

- A. In beeld brengen lessen internationale vergelijking ervaringen en lessen Nederlandse aanpak afgelopen periode:
  - In beeld brengen hoe wettelijke kaders met betrekking tot effectievere bescherming van jeugd en gezin internationaal zijn georganiseerd, die ter inspiratie kunnen dienen.
  - Wat hebben we geleerd van de ontwikkelingen rondom de oude Bureaus Jeugdzorg en de RvdK voor wat betreft samenvoegen van vrijwillige hulp en uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen en het scheiden van het doen van onderzoek en adviestaken.
- B. Identificeren werkzame bestanddelen van de huidige pilots en andere transformatiebewegingen en initiatieven op dit terrein in de regio's bij de verkenning en impactanalyse:
  - De inzichten uit de pilots worden in beeld gebracht in een evaluatieonderzoek.
  - Hierbij wordt ook gekeken naar de inzichten die zijn opgedaan in de pilots rondom de problematiek van personen met verward gedrag en de City Deal Eenvoudig Maatwerk.
  - De relevante inzichten uit andere pilots en programma's (zoals GHNT, Scheiden zonder schade) worden meegenomen.
  - Aansluiten bij verkenning die nu wordt gemaakt hoe de volwassenGGZ beter aan te sluiten op de jeugdhulp en andersom.
- C. Verkennen mogelijkheden/wenselijkheid nieuw juridisch instrumentarium:
  - Verkennen in hoeverre nieuwe wettelijke mogelijkheden kunnen worden ontwikkeld voor een gezinsgerichte aanpak ('gezinsmaatregel').
  - Inventariseren welke aanpassingen in wet- en regelgeving nodig zijn om te komen tot de nieuwe gewenste samenwerking rondom de veiligheid van kinderen en gezinnen.
  - Verkennen welke andere wettelijke aanpassingen nodig zijn voor professionals om een kindbeschermingsmaatregel uit te kunnen voeren zonder 'knip' in hulp en regie. Hierbij ook aandacht hebben voor het RVS en RSJ rapport over scheiding drang dwang.
- D. Op basis van A,B en C doorontwikkelen en uitwerken van de geschetste hoofdscenario's voor de realisatie van de verschillende functionaliteiten en weging daarvan:
  - Nadere verkenning van de scenario's in termen van (financiële) randvoorwaarden, verantwoordelijkheden, sturings- en toezichtmechanismen, gewenste schaalgrootte.
  - Verkennen wat de gevolgen zijn voor de samenhang met de strafrechtketen (jeugd- én volwassenstrafrecht) en plekken waar triage plaatsvindt en regie wordt gevoerd.
  - Weging van scenario's op impact op basis van een te ontwikkelen beoordelingskader. Het beoordelingskader wordt ontwikkeld in samenspraak met de opdrachtgevers en relevante partners (in ieder geval de RvdK, VT, GI's, wijkteams, gemeenten en wetenschap).
  - Op basis van de weging komen tot een advies voor een toekomstscenario voor een effectievere bescherming van jeugd en gezin. Het gewenste toekomstscenario bevat in ieder geval: de ordening van functies en organisaties, taken en bevoegdheden van betrokken organisaties, sturings- en toezichtmechanismen, werkwijze en samenwerkingsafspraken (op hoofdlijnen), en onderbouwing/weging hoe dit scenario naar verwachting bijdraagt aan het beoogde effect en doel (zie hierboven).
- E. In kaart brengen benodigde vervolgstappen en schetsen aanpak voor de realisatie van het gekozen toekomstscenario:

- Ontwikkeling/verkenning veranderende aanpak vervolgtraject/realisatie.

Randvoorwaarden

Het programma dient te voorzien in de volgende randvoorwaarden:

- Het voldoende betrekken van de stakeholders bij dit traject; dit geldt in ieder geval voor de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, GI's, professionals en ervaringsdeskundigen.
- Zo goed mogelijk benutten van inzichten en ervaringen van betrokken organisaties, gemeenten, wetenschap en kennisinstituten, professionals en ervaringsdeskundigen.
- Stimuleren gewenste beweging: Het verbinden van praktijk met beleidsvorming op landelijk en gemeentelijk niveau. Hierbij helder onderscheid maken wat op gemeentelijk/regionaal niveau kan worden ingevuld en wat vraagt om een landelijke/generieke oplossing.

Planning

De planning is gericht op (politieke) besluitvorming over het toekomstscenario eind 2020.

Plan van aanpak

Aan de beoogd kwartiermaker/programmamanager wordt gevraagd een plan van aanpak uit te werken inclusief een tijdspad gericht op (politieke) besluitvorming over het toekomstscenario eind 2020.

Dit plan dient in ieder geval te bevatten:

- Uitwerking van de wijze waarop het doel wordt gerealiseerd, inclusief de te volgen processtappen, tussenproducten, communicatiestrategie, benodigde organisatie en financiering en governance.
- Een overzicht met alle stakeholders en aansluitende programma's
- Een voorstel voor het meenemen en consulteren 'externe' stakeholders in het plan van aanpak en processtappen.
- ,

Beoordelingskader effectieve kind- en gezinsbescherming

Opdracht en functie beoordelingskader

Eind 2020 willen de minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport en de minister voor Rechtsbescherming komen tot een toekomstscenario vereenvoudiging jeugdbescherming, inclusief (organisatorische) consequenties en tijdspad voor realisatie. De VNG en de ministeries van VWS en JenV fungeren als gezamenlijk opdrachtgever. De kwartiermaker en diens projectteam is in dat kader gevraagd een beoordelingskader op te leveren voor de toetsing van de kwaliteit van het scenario.

Doel beoordelingskader

Met de beoogde vereenvoudiging van de jeugdbescherming willen de opdrachtgevers bereiken dat kinderen en gezinnen tijdig de juiste hulp en steun ontvangen. Deze hulp en steun moet voor hen begrijpelijk zijn en bijdragen aan herstel van het gewone leven of het compenseren van beperkingen.

Het beoordelingskader is een richtsnoer om te komen tot een vereenvoudiging van de kind- en gezinsbescherming: het geeft weer welke uitgangspunten en randvoorwaarden nodig zijn om dit doel te bereiken. Dit helpt bij het ontwikkelen en concretiseren van het scenario tot een uiteindelijk ontwerp op het niveau van functionaliteiten.

Werkwijze totstandkoming beoordelingskader

Bij de ontwikkeling van het beoordelingskader is het Nederlands Jeugdinstituut betrokken. Dit kennisinstituut stelde na een analyse van stukken over de huidige en gewenste situatie, een werkdocument op met diverse ideeën. Om inbreng te krijgen voor het concept beoordelingskader, voerden drie leden van het projectteam verdiepende gesprekken met betrokken ketenpartners en kennisdragers vanuit de uitvoering. Ook zijn de randvoorwaarden zoals genoemd in de opdrachtbrief meegenomen. De informatie van deze drie bronnen zijn vervolgens naast elkaar gelegd.

Dit alles resulteerde in een concept beoordelingskader, dat in oktober is gepresenteerd aan de ketenpartners. Tijdens deze bijeenkomst gingen vijf subgroepen aan de slag met een verdieping en verrijking van de onderdelen van het beoordelingskader. Hun feedback is meegenomen in deze versie van het beoordelingskader. Dit geldt ook voor de opmerkingen van de bestuurlijke kerngroep die betrokken is bij de vereenvoudiging van de jeugdbescherming.

Beoordelingskader effectieve kind- en gezinsbescherming

Het beoordelingskader

Het beoordelingskader omvat vier belangrijk uitgangspunten (zogeheten 'vlaggen') van het nieuwe kind- en gezinsbeschermingsstelsel:

Vlag 1. Gezinsgericht¹

- De blik is breed, kind en volwassenen van 0-100.
- De inzet draait om het kind, broers en zussen en overige gezinsleden, om hun zorgen en voorgeschiedenis.
- Bij (ernstige) zorgen over de thuissituatie is het belang van het kind altijd de eerste afweging.
- Integraal werken is het uitgangspunt: combinaties van hulp, (V-GGZ) zorg, bestaanszekerheid en gedwongen maatregelen, met steun uit het eigen netwerk.
- Beslissingen worden genomen in samenspraak met het kind en het gezin.

Vlag 2. Eenvoudig

- Er is een vaste professional betrokken bij het kind en het gezin, die hulp en ondersteuning biedt.
- Er zijn geen overdrachten.
- Veiligheids- of andere expertise wordt toegevoegd en is zo lang als nodig betrokken.
- Dichtbij en toegankelijk georganiseerd.
- Toezicht, sturing en financiering van het stelsel is passend bij de eenvoud van het systeem.

Vlag 3. Duidelijk en transparant

- Het is helder waar een ieder in de eigen lokale structuur terecht kan voor advies, vragen en zorgen.
- De kennis en visie hoe te handelen bij zorgen over onveiligheid en bij ontwikkelingsbedreiging, is eenduidig en beschikbaar.
- Praten en schrijven is feitelijk en gebeurt in begrijpelijke en duidelijke taal.
- Er zijn transparante en navolgbare procedures bij (onvrijwillige) hulp en klachten.
- Deskundige en onafhankelijke cliëntondersteuning is beschikbaar.
- Er is één gezamenlijk en actueel dossier voor het gezin waar betrokken professionals mee werken.

Vlag 4. Lerend

- Continu (reflectief) leren om steeds beter te worden is onderdeel van het dagelijks werk voor alle betrokkenen in het werkveld van kind- en gezinsbescherming.
- Daarbij hoort ook ruimte voor innovatie en doorontwikkeling van het vak, bijvoorbeeld in pilots en proeftuinen.
- Er ligt een stevige verbinding tussen praktijk en structureel onderzoek (feiten en cijfers inzichtelijk), met onderwijs en wetenschap.

¹ Als we het hebben over 'gezin' dan bedoelen we al die samenlevingsvormen waarin kinderen en jongeren opgroeien. En we bedoelen het gezin als geheel, maar ook de kinderen, jongeren en ouders afzonderlijk. Met 'ouders' bedoelen we de volwassenen die het ouderlijk gezag dragen.

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Oplevering toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Datum
8 december 2020

Projectnaam
Kwartiermakersfase Effectieve
Jeugd- en Gezinsbescherming

Ons kenmerk
3149240

Bijlagen
2

Doel nota

U informeren over de lijn van het opgeleverde toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en uw toestemming vragen voor het uitwerken van de vervolgaanpak en fasering. Na het kerstreces bespreken we graag dit scenario met u (op 11 januari a.s. staat hiervoor een uur in uw agenda gepland).

Het betreft een gezamenlijke nota met de Raad voor de Kinderbescherming.

Aanleiding

In de Kamerbrief "Naar een betere organisatie van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering" van 8 november 2019 en de Kamerbrief 'Perspectief voor de Jeugd' van 20 maart 2020 wordt het beeld geschetst dat de huidige inrichting van de jeugdbeschermingsketen, met Veilig Thuis (VT), de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de Gecertificeerde Instellingen (GI's) complex is en dat de werkwijzen van de betrokken organisaties niet goed op elkaar aansluiten. Daarnaast blijkt dat de jeugdbescherming als onduidelijk en niet transparant wordt ervaren en dat de werkdruk voor professionals te hoog is.

In reactie hierop heeft u samen met de staatssecretaris van VWS en de VNG aan een kwartiermaker (10.2 a) de opdracht gegeven om, aan de hand van een aantal deelopdrachten, vóór eind 2020 te komen tot een toekomstscenario inclusief organisatorische consequenties, fasering en tijdspad van realisatie. De kwartiermaker heeft het toekomstscenario opgeleverd (bijlage).

Beslispunten en advies

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een verstrekkend advies, met een grote veranderopgave voor de manier van werken en met bestuurlijke, organisatorische en inhoudelijke consequenties die de jeugdketen in allerlei facetten raakt.

Er is nog geen consensus met de RvdK dat dit scenario de oplossing is. De RvdK vindt dat voor een besluit over het scenario (de gewenste stip aan de horizon) genomen kan worden eerst een paar grote vraagstukken geadresseerd moeten worden. De RvdK maakt het voorbehoud dat rechtsbescherming voor kinderen en ouders, zoals nu geborgd bij RvdK, nader wordt bekeken, o.a. met partners zoals ZM en het OM. De RvdK adresseert hier een terecht vraagstuk. Ook op andere belangrijke onderdelen is uitwerking van het scenario (zie ook pagina 5 van deze nota) nodig.

De opdrachtgevers, JenV, VWS en VNG, zijn van mening dat het geschetste scenario het perspectief biedt om te komen tot een effectievere jeugd- en

gezinsbescherming en adviseren u om het scenario verder te laten uitwerken en te beproeven in gerichte pilots en proeftuinen.

U wordt gevraagd:

1. In te stemmen met het verder uitwerken van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, op voorwaarde dat in deze uitwerking een duidelijke fasering, de financiële consequenties en heldere go-no-go momenten zijn opgenomen.

2. Uw vragen en aandachtspunten daarbij mee te geven.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Datum
8 december 2020

Ons kenmerk
3149240

Toelichting

Achterliggende stukken bij deze nota zijn:

1. Beoordelingskader
2. Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Ad 1 Beoordelingskader

Op advies van het bestuurlijke kernteam, bestaande uit vertegenwoordigers van de direct bij dit vraagstuk betrokken instanties, te weten de bestuurders van de RvdK, GI, VT en gemeenten/G4, is in de eerste fase van het project gewerkt aan de totstandkoming van een beoordelingskader. Dit beoordelingskader bevat de leidende principes voor de vormgeving en uitwerking van een scenario voor kind- en gezinsbescherming; gezinsgericht, eenvoudig, duidelijk en transparant en gericht op voortdurend lerend verbeteren. Hierop is het toekomstscenario gestoeld.

Ad 2 Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

De belangrijke voorstellen in het scenario zijn:

- Het opheffen van een organisatorische knip tussen jeugdhulp en jeugdbescherming.
- De focus 0-100/gezinsgericht; waarbij in geval van zorgen om ontwikkeling of veiligheid het kind-perspectief altijd de eerste afweging is.
- Het samenbrengen van de functionaliteiten van VT, RvdK en GI's in regionale veiligheidsteams, met als consequentie dat deze organisaties in de huidige vorm ophouden te bestaan.
- Een publiekrechtelijke gemeentelijke samenwerking voor deze regionale veiligheidsteams, georganiseerd (bij voorkeur) op een bestaande schaal zorg en veiligheid. Dit betekent dat de marktwerking wordt teruggedraaid.
- Decentralisatie van wettelijke taken van de Raad voor de Kinderbescherming, inclusief de taken in het kader van het jeugdstrafrecht, richting gemeenten in verband met gemeentelijke aansturing van het regionale veiligheidsteam.

Bij de totstandkoming van het toekomstscenario heeft de kwartiermaker gebruik gemaakt van ervaringen van de pilots jeugdbescherming, internationale quickscan, onderzoek en van diverse studies, zoals van het NJI over de kerntaken van de jeugd- en gezinsbescherming. Gesproken is tevens met vertegenwoordigers van cliënten, ervaringsdeskundigen, professionals van lokale teams, VT, GI en RvdK, gemeenten, de Kinderombudsman, inspecties en wetenschap.

Korte samenvatting van het toekomstscenario

Het scenario schetst een toekomstbeeld waarin de inzet van hulp en steun gericht is op het kind en het gezin of huishouden. In geval van zorgen rond de veiligheid of ontwikkeling van een kind blijft het kind-perspectief wel steeds de eerste afweging.

Het scenario richt zich op het eenvoudiger maken van de jeugdbescherming, door de expertise op veiligheid samen te brengen in een regionaal veiligheidsteam. Professionals kunnen in dit scenario beschikken over specialistische kennis en er is een vanzelfsprekende verbinding met volwassen GGZ. Cliënten worden deskundig ondersteund en ouders kunnen beschikken over rechtsbijstand. Soms is casuïstiek dermate complex of weinig voorkomend dat extra kennis ingeroepen moet worden. Hiertoe worden platforms ingericht waar deze specialistische kennis wordt samengebracht en verder ontwikkeld ten behoeve van kwaliteitsverbetering en een lerende praktijk.

Dit alles moet ertoe leiden dat in toekomstige situaties waar zorgen zijn over de ontwikkeling van kinderen of veiligheid van kinderen en gezinnen, alle leden van het gezin begeleid en bijgestaan worden door een vaste professional uit het lokaal team die waar nodig samen optrekt met een professional uit het regionaal team met veiligheidsexpertise. Deze professionals betrekken zo nodig andere specialisten om vanuit verschillende perspectieven samen te werken aan verbetering in de thuissituatie. In een omgeving van een lerende cultuur waarin de betrokken professionals gefaciliteerd worden om steeds beter te worden in het vak.

De kwartiermaker schetst hiermee een verstrekkend toekomstscenario, met consequenties voor alle betrokken partijen, van wijkteam tot en met rechtbank. Het vergt een omslag in het werken (cultuur), de manier waarop organisaties georganiseerd zijn (structuur). Naast tijd en ruimte, is nader advies op fundamentele punten, zoals borging van de rechtsbescherming of effecten op de jeugdstrafrechtketen, nodig omdat die nog niet zijn beproefd in de pilots of anderszins onderzocht. Hier is een tijdspad van minimaal een kabinetsperiode voor nodig.

Consequenties van verdergaande decentralisatie; nadere duiding

Het voorstel tot decentraliseren van de wettelijke taken tot het verzoeken van kindbeschermingsmaatregelen in een nieuwe publieksrechtelijke gemeentelijke samenwerking vergt een fundamentele bestuurlijke wijziging die volgens de RvdK eerst grondig moet worden getoetst.

Reactie RvdK

De keuzes en consequenties voor de andere wettelijke taken van de RvdK zijn in het scenario nog niet in kaart gebracht. De impact op het adviseren van Rechtspraak en OM bij jeugdstrafrecht, schoolverzuim, in Gezag & Omgangsverzoeken, bij voogdij- en gezagsvragen, ASAA (afstandszaken, Pleegzorg Screeningen, Adoptie (binnen- en buitenland) en Afstamming), Internationale Kinderontvoering en Kinderbescherming, en de coördinatie van taakstraffen zijn niet uitgewerkt, maar worden door de RvdK als groot ingeschat. In de laatste versie van het scenario is het jeugdstrafrecht daarbij gepositioneerd bij de regionale veiligheidsteams. Dit is niet eerder besproken met betrokken partijen (oa. OM, ZM, RvdK) en lijkt volgens de RvdK vooralsnog niet voor de hand te liggen. Aangezien deze taken allen verband houden met elkaar is het voorwaardelijk dat hierover eerst meer duidelijkheid komt.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Datum
8 december 2020

Ons kenmerk
3149240

Naast het bestuurlijke risico ziet de RvdK een risico dat het huidige scenario zal leiden tot grotere opwaartse druk op de rechtspraak (en daarmee de rechtsbijstand), zowel kwalitatief als kwantitatief. Met het decentraal laten opgaan van wettelijke taken van kinderscherming kan de balans in het systeem onder druk komen te staan, waardoor omstandigheden voor professionals om rechtsbescherming te bieden bemoeilijkt wordt. Destijds juist reden om de decentrale raden voor de kinderscherming samen te voegen tot één landelijke organisatie. De grondreden hiervoor verdient volgens de RvdK een diepgaandere beschouwing alvorens het scenario hierop te kunnen toetsen en vervolgstappen te kunnen zetten.

De optie om verbeteringen te bewerkstelligen in de jeugdbescherming door een dwingender intensivering van de netwerksamenwerking met alle partijen, met een scherper behoud van rechtsbescherming bij de overgang van vrijwillig naar gedwongen kader verdient volgen de RvdK nader onderzoek.

De knip tussen hulp, regie en onderzoek in vrijwillig kader en gedwongen kader is een belangrijk verbeterpunt dat relatief gemakkelijk kan worden gerealiseerd, conform beschreven in het scenario, waarbij het deel rechtsbescherming daarbij separaat blijft.

GI's

De GI's ondersteunen de beweging die in het toekomstscenario wordt geschetst. Het opgaan van taken van de GI in een regionaal veiligheidsteam wordt gesteund. GI's vragen aandacht voor de signalerende taak (van politie, onderwijs), voor een stevige verbinding met de volwassen GGZ en voor specialistische kennis van het jeugdstrafrecht en voogdij. Aandachtspunten zijn de implementatiestrategie en de financiën.

VT

De VT-instellingen hebben een schriftelijke reactie gegeven; het merendeel van hun opmerkingen hebben inmiddels een plek in het scenario gekregen. Met name bij VT –instellingen is de afgelopen zes jaar veel specifieke kennis en expertise (door)ontwikkeld op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties bij mensen in de leeftijd van 0-100. Deze vormen van geweld komen voor in samenlevingsvormen met én zonder kinderen. Voor VT is die brede blik belangrijk.

Rechtspraak, het OM, politie

Met de rechtspraak, het OM en de politie zijn over het toekomstscenario verkennende gesprekken gevoerd. Met deze partijen is afgesproken dat zij bij de verdere uitwerking van het scenario nauw betrokken zullen worden. In januari 2021 zijn met hen bijeenkomsten belegd.

Vervolgstappen

De visie op de toekomst van de kind- en gezinsbescherming kan op hoofdlijnen rekenen op steun van de bestuurlijke kernpartners. Met uitzondering van de RvdK; de RvdK vindt dat voor een besluit over het scenario genomen kan worden de hierboven genoemde vragen verduidelijkt moeten worden.

III. De inhoudelijke, bestuurlijke, financiële en organisatorische consequenties zullen in de volgende fase onderzocht en gewogen moeten worden. Dat laat onverlet dat in (lopende) pilots en proeftuinen zaken al wel uitgetest en beproefd kunnen worden.

De andere bestuurlijke kernpartners herkennen ook de diverse grote uitwerkpunten die in het advies over het scenario worden benoemd door de kwartiermaker.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Belangrijke vraagstukken (niet uitputtend) hierbij zijn (paragraaf 4.5 van het scenario):

Datum
8 december 2020

Ons kenmerk
3149240

- De opbouw van goed werkende en goed toegeruste lokale teams die in staat zijn integrale hulp en steun te bieden.
- Het samenbrengen van functionaliteiten van Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instellingen in regionale veiligheidsteams. Dit betekent dat op termijn deze organisaties in hun huidige vorm ophouden te bestaan. NB!: hier zou ook de optie om het regionale veiligheidsteam onder *landelijke* aansturing te brengen nader onderzocht kunnen worden.
- Het voorstel om voor het regionaal veiligheidsteam te kiezen voor een publiekrechtelijke status impliceert dat de GI als private partij verdwijnt, maar ook dat de rechtsvorm van enkele VT's gewijzigd moet worden waar deze zijn georganiseerd als private stichtingen.
- Decentralisatie van wettelijke taken van de Raad voor de Kinderbescherming, inclusief de activiteiten in het kader van het jeugdstrafrecht en de andere wettelijke taken, richting gemeenten in verband met gemeentelijke aansturing van het regionale veiligheidsteam vereist wettelijke aanpassing.
- De schaalgrootte van het beoogde regionaal veiligheidsteam: bij voorkeur een schaal waarop verantwoordelijkheden op het gebied van zorg en veiligheid al belegd zijn. Gedacht wordt aan de 42 jeugdhulpregio's of de veiligheidsregio's.
- Herijken processen, taken en verantwoordelijkheden van VT, GI en RvdK in een regionaal veiligheidsteam.
- Het opheffen van een organisatorische knip tussen jeugdhulp en jeugdbescherming (vereist wettelijke aanpassing).
- Zicht op financiële implicaties en financiële stromen van het veiligheidsteam.
- Het ontwikkelen van een IV strategie. IV strategie kan niet losgezien worden van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en daarmee van wettelijk kader. Met andere woorden: er dient een uitvoeringsstrategie te komen met een zware component voor IV.
- Vormen van cliëntondersteuning en rechtsbijstand: hoe kan dit in de toekomst georganiseerd worden?
- Stevige verbinding met volwassen GGZ, welke opties zijn er?
- Hoe de borging van het uitgangspunt 0-100 jaar er uit gaat zien
- Rol van de rechtspraak: als we een meer gezinsgerichte benadering van de rechter wensen, waarin interventies gecombineerd kunnen worden, wat is daarvoor dan nodig?

Met het oog op de verkiezingen in het voorjaar 2021 is er met name bij de GI's, VT en gemeenten de behoefte de beweging vast te houden en geen vacuüm te laten ontstaan. In het advies over de vervolgaanpak zal hier nader op ingegaan worden.

Overigens gaat de RSJ een (ongevraagd) advies uitbrengen.

Planning

- Een advies over de vervolgaanpak inclusief een duiding van de financiële consequenties ontvangt u in de tweede helft van januari 2021.

- Op 26 januari vindt een Bestuurlijk Overleg Rijk – VNG plaats over het scenario met advies voor vervolgaanpak.
- Na akkoord van het Bestuurlijk Overleg kan het scenario met advies voor vervolgaanpak nog voor het verkiezingsreces naar de Kamer worden gestuurd, overeenkomstig uw toezegging tijdens het WGO jeugd van november 2020. Dit is een ambitieus traject gezien de nog uit te werken vraagstukken, financiële consequenties, etc.
- Staatssecretaris van VWS heeft 15 december jl opgemerkt dat het prettig zou zijn als dit scenario met advies voor vervolg in de Kamer ligt voor 8 februari (AO Huiselijk Geweld). Dit is haalbaar bij rechtstreekse verzending naar de Kamer (dus niet via MR).

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Datum
8 december 2020

Ons kenmerk
3149240

Financiële aspecten

- VWS en JenV bereiden een gezamenlijke claim voor om de eerste ontwikkelingen naar het scenario te financieren. Dit betreft in de eerste fase de financiering van een aantal proeftuinen/koploper regio's.
- Dit scenario staat voor de mogelijkheid om verschillende financieringsstromen te bundelen, waarmee het bij totale doorvoering de financiering van het stelsel sterk vereenvoudigt. Op dit moment is er nog sprake van financiering via een aantal uitkeringen gemeentefonds op grond van de WMO), financiering vanuit de Jeugdwet en rechtstreekse financiering van de Raad voor de Kinderbescherming (Begroting JenV). Omdat hier wetgeving mee is gemoeid is dit naar verwachting het sluitstuk van het vervolg.
- Totdat wetgeving heeft plaatsgevonden die bovengenoemde bundeling van de geldstromen mogelijk maakt zal worden gekeken op welke manier gemeenten in staat kunnen worden gesteld zonder te veel extra administratieve last op de in het scenario geschetste wijze kunnen werken.

Draagvlak politiek

De beweging naar een meer eenvoudige en efficiënte inrichting van de jeugdbescherming heeft de brede steun vanuit de Tweede Kamer. Het scenario zal in ieder geval getoetst moeten worden bij de coalitie.

D66, CDA en VVD hebben in diverse debatten opgeroepen tot andere organisatie van de jeugdbescherming. Het is niet op voorhand zeker of deze steun er ook is voor een scenario zoals dat er nu ligt, dat verder strekt dan 'beter samenwerken en processen stroomlijnen'.

- Motie van het lid Peters c.s. "verzoekt de regering [...] te komen tot een werkelijke systeemverandering, en een voorstel daartoe de Kamer nog voor de zomer toe te sturen"
- Motie van de leden van Gerven en Hijink "verzoekt de regering, te onderzoeken hoe specialistische jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering regionaal georganiseerd kunnen worden onder regie van en met financiering door het Rijk"
- Motie van het lid Van Beukering-Huijbregts "verzoekt de regering, om met een frisse blik onafhankelijke deskundigen en de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming te betrekken bij de uitwerking van de plannen voor de nieuwe inrichting van de jeugdbeschermingsketen, waarbij de bekostiging en de ministeriële aansturing worden meegenomen".

- Motie van de leden van Wijngaarden en van Toorenborg waarin wordt gevraagd om een afdwingbare ots voor opvoeders.
- Motie (Bisschop/SGP) waarin wordt gevraagd om een actievere toets door de kinderrechter bij kb-maatregelen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Datum
8 december 2020

Ons kenmerk
3149240

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Datum
16 maart 2021
Ons kenmerk
3262702

1. Doel nota

- Verzenden van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming aan de Tweede Kamer met begeleidende Kamerbrief, samen met de staatssecretaris van VWS.
- Ter voorbereiding op het gepland gesprek met de RvdK over het toekomstscenario (as. woensdag 24 maart).

Achtereenvolgens wordt in deze nota ingegaan op de aanleiding, de kern van het toekomstscenario en de doorgevoerde wijzigingen, de planning voor het vervolg, het draagvlak van de justitiepartners en de politiek, de financiële aspecten en de afstemming.

2. Beslispunten

- Akkoord gaan met bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer waarmee het toekomstscenario aan de Tweede Kamer wordt aangeboden op dinsdag 30 maart 2021.
- Akkoord gaan met het starten van een consultatieronde.

U komt hiermee tegemoet aan de toezegging het toekomstscenario eind maart 2021 aan de Tweede Kamer te verzenden. De versie van de Kamerbrief ligt ook voor bij de staatssecretaris van VWS.

NB: op verzoek van AZ niet meer in Ministerraad 26/03 mondeling aangekondigd.

3. Aanleiding

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is herschreven tot een versie die goed de kern weergeeft en gebruikt kan worden voor de consultatie. Het toekomstscenario omvat tevens een beoordelingskader en een routekaart. Met VWS en de VNG wordt gewerkt aan een heldere communicatieboodschap voor de veldpartijen om zo een 'zachte landing' te bewerkstelligen.

U heeft de RvdK op 11 januari 2021 gesproken over het toekomstscenario. U heeft gevraagd op welke wijze we beter tegemoet konden komen aan zorgen en behoeften/wensen van de RvdK. Woensdag 24 maart a.s. voert u een vervolgesprek met de RvdK, voorafgaand aan verzending van het toekomstscenario aan de Tweede Kamer. 111

11.1

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Datum
16 maart 2021

Ons kenmerk
3262702

4. Toelichting

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

De kern van het toekomstscenario houdt in:

- Om kinderen en gezinnen heen staat het Lokaal Team dat hulp verleent, zo nodig met ondersteuning van het Regionaal Veiligheidsteam.
- Er is één vast gezicht binnen het Lokaal Team dat in voorkomende gevallen indien nodig samen optrekt met een professional uit het Regionaal Veiligheidsteam. Het gezin krijgt dus een vaste professional of een vast duo dat langdurig bij hen betrokken blijft.
- Dicht bij deze professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis over kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld. Professionals worden gefaciliteerd om samen te werken en een lerende omgeving te vormen.
- Kind en gezin kunnen beschikken over deskundige en onafhankelijke cliëntondersteuning en/of een vertrouwenspersoon. Bij de inzet van gedwongen maatregelen kunnen ouders beschikken over rechtsbijstand.
- Belangrijke uitgangspunten zijn voorts: de beschikbaarheid van passende (jeugd)hulp, rechtswaarborgen en rechtsgelijkheid, tegenspraak en het hanteren van begrijpelijke, toetsbare werkwijzen.

Doorgevoerde wijzigingen

In december 2020 is het toekomstscenario met u besproken. Ook met de RvdK heeft u hierover gesproken (11 januari 2021). Mede op basis van de gesprekken met u en de RvdK is het toekomstscenario verder aangepast. In de versie die nu voorligt zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- In het beoordelingskader is de component rechtsbescherming toegevoegd.
- Door de tekst van het scenario heen heeft het borgen van de rechtsbescherming en rechtsgelijkheid meer aandacht gekregen, bijvoorbeeld is het belang onderstreept van uniforme uitgangspunten, richtlijnen en procedures bij beslissingen over inzet van het gedwongen kader.
- In het scenario is benadrukt dat de schaalgrootte van het Regionaal Veiligheidsteam passend moet zijn om taken als het juridisch-pedagogisch advies aan de rechtbank bij familie- en jeugdzaken goed uit te kunnen voeren. Daarnaast is als mogelijke schaal toegevoegd de 25 Veiligheidsregio's.
- Het jeugdstrafrecht is voor nu niet in het scenario opgenomen. Die verbinding zal nog worden verkend. Ook het onderbrengen van de taken van de jeugdreclassering in het Regionale Veiligheidsteam wordt nog onderzocht.
- In de routekaart is de consultatieronde toegevoegd die start na verzending aan de Tweede Kamer. In deze routekaart zijn de voor justitie belangrijke uitwerkingpunten (beschermen van rechten, verbinding jeugdstraf) expliciet opgenomen.
- De tekst van het toekomstscenario is klaar gemaakt voor consultatie (korter, bondiger, andere opmaak).

5. Planning voor het vervolg

- In april 2021 starten we met een consultatieronde. Het doel van de consultatie is inzicht krijgen in hoe het toekomstscenario ontvangen wordt, het creëren van draagvlak en het uitvragen van suggesties voor de

- implementatie. Eind mei 2021 wordt de consultatie afgerond. Daarna worden de resultaten verwerkt.
- Parallel aan de consultatieronde is de RSJ bezig met een *advies* over het toekomstscenario. De RSJ buigt zich over de vraag in hoeverre het toekomstscenario helpt kinderen en gezinnen optimaal te ondersteunen. De RSJ levert in augustus/ september 2021 haar advies op.
  - Ook de inspecties worden in de consultatieronde betrokken.
  - Daarnaast worden in dezelfde periode ook de financiële impact, doelmatigheid en doeltreffendheid van het scenario verder uitgewerkt.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Datum
16 maart 2021

Ons kenmerk
3262702

Na oplevering van het advies van de RSJ in augustus/ september 2021 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de consultatieronde en het RSJ-advies, de aanscherpingen of bijstellingen die op basis daarvan nodig zijn, de verdere vervolgstappen en overige zaken. Het vervolg zal mede afhankelijk zijn van de financiële mogelijkheden die voortkomen uit de voorjaarsnota of het regeerakkoord. Indien er geen extra incidentele middelen beschikbaar komen dan zal er geen invulling kunnen worden gegeven aan het scenario.

6. Draagvlak justitiepartners

RvdK, OM en Raad voor de Rechtspraak

Voor de justitiepartners, namelijk de RvdK, het OM en de Raad voor de Rechtspraak, geldt dat zij niet onwelwillend staan tegenover hervormingen in de jeugdbescherming. Zij hebben echter wel een aantal bezwaren en zorgen geuit (zie bijgevoegd hun schriftelijke inbreng in bijlagen 3 tot en met 5). Deze drie partijen zijn het meest fundamenteel in hun kritiek op het scenario, vergeleken met de andere partijen, GI's, VT, wijkteams, etc. Hun kritiek heeft kort samengevat betrekking op de volgende punten:

- Het waarborgen van de rechtsbescherming en rechtsgelijkheid in relatie tot decentralisatie (het onderbrengen van veiligheidstaken onder gemeentelijke aansturing).
- Beoogde schaalgrootte (verhouding 10 arrondissementen, veiligheidsregio's versus bijv. 42 Jeugdhulpregio's) met consequenties voor behoud van specialistische expertise.

Aan deze kritiekpunten zijn we deels tegemoet gekomen, zie hierboven onder 4, doorgevoerde wijzigingen. De punten zijn in het scenario benoemd als belangrijke uitwerkingsvragen en opgenomen in de routekaart. Ze worden meegenomen in de consultatieronde.

7. Draagvlak politiek

De beweging naar een meer eenvoudige en efficiënte inrichting van de jeugdbescherming heeft de brede steun vanuit de Tweede Kamer. In elk geval D66, CDA en VVD hebben in diverse debatten (WGO, maar ook AO Interventie en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling) opgeroepen tot andere organisatie van de jeugdbescherming.

8. Financiële aspecten

- Samen met VWS komen we de lopende pilots Amsterdam en Utrecht dit jaar financieel tegemoet zodat zij hun werkzaamheden kunnen continueren.
- Er zijn claims ingediend voor de voorjaarsbesluitvorming en er is een gezamenlijk fiche door JenV en VWS voorbereid.

- In de loop van 2021 wordt de financiële impact van toekomstscenario onderzocht met FEZ. De verdere invulling van het scenario is mede afhankelijk van financiële mogelijkheden (in voorjaarsnota of regeerakkoord). Zie opmerking hierboven.

9. Afstemming

- De gezamenlijke kamerbrief met VWS is afgestemd met de VNG, FEZ en bestuurlijke kerngroep, waaraan ook de justitiepartners deelnemen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Datum
16 maart 2021

Ons kenmerk
3262702

Communicatiehandreiking leden bestuurlijke kerngroep toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Vandaag is het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming naar de Tweede Kamer gestuurd. Het toekomstscenario biedt perspectief hoe de jeugdbeschermingsketen er slimmer en effectiever uit kan zien, waarbij het belang van kind en gezin centraal staat. Diverse organisaties zijn betrokken geweest in de totstandkoming van dit scenario. Nu de Tweede Kamer de plannen heeft, zal er een consultatieronde plaatsvinden.

De huidige jeugdbeschermingsketen is complex georganiseerd met vele betrokken organisaties zoals lokale wijkteams, Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming. De vele schakels sluiten niet altijd op elkaar aan, met als gevolg dat de juiste hulp en bescherming tekort kan schieten. Daar moet verandering in komen.

In opdracht van ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, ministerie Justitie en Veiligheid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is een kwartiermaker aangesteld die in samenwerking met de betrokken partijen het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming heeft opgesteld, als onderdeel van een brede en gezinsgerichte aanpak.

Centraal in het scenario staat de hulp en bescherming van het kind en gezin in onveilige en bedreigende situaties. Daarbij is er niet alleen oog voor het kind, maar ook voor de volwassenen. Het doel is om tijdige en passende hulp en bescherming te bieden aan kinderen en gezinnen. Het is voor het kind, de ouders en de professionals belangrijk om de jeugdbescherming slimmer en effectiever te organiseren, als onderdeel van een brede, gezinsgerichte aanpak.

Hoe ziet het toekomstscenario eruit?

De basisprincipes van het scenario zijn gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant, eenvoudig en lerend. Het toekomstscenario schetst op hoofdlijnen hoe de kind- en gezinsbescherming er over zo'n vijf tot tien jaar uit zou kunnen zien.

Dit houdt kort samengevat in:

- Om kinderen en gezinnen heen staat het Lokaal Team dat hulp verleent.
- Er is één vast gezicht binnen het Lokaal Team dat indien nodig samen optrekt met een professional uit het op te richten Regionaal Veiligheidsteam. Het gezin krijgt dus een vaste professional of een vast duo dat gedurende de periode van hulpverlening bij hen betrokken blijft. Kinderen en gezinnen hoeven dus niet opnieuw hun verhaal te doen.
- In het Regionaal Veiligheidsteam zijn functies van de Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming samengebracht. Dit team heeft de expertise op veiligheidsvraagstukken. Er wordt gewerkt in een model waarbinnen professionals werken in teamverband, nabij het gezin.
- Dicht bij deze professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis van kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld. Professionals worden gefaciliteerd om samen te werken en een lerende omgeving te vormen. Er wordt in gezinsgericht en in gezamenlijkheid gewerkt aan het effectief en duurzaam borgen van duurzame veiligheid.

Het scenario komt hiermee tegemoet aan wat de meest kwetsbare gezinnen en huishoudens nodig hebben. Het heeft een brede blik van 0-100 jaar en gaat uit van een model waarbinnen professionals werken in teamverband, nabij het gezin.

In het toekomstscenario is een routekaart opgenomen. Daarop is te zien welke fasen er doorlopen moeten worden om het scenario te realiseren. Er wordt rekening gehouden dat dit proces pakweg 5 – 10 jaar kan duren.

Hierover kunnen organisaties dus hun ideeën, visie of commentaar geven. De gehele toekomstvisie is te vinden op www.voordejeugd.nl en www.huiselijkgeweld.nl.

Hoe nu verder?

Het scenario geeft een visie hoe de jeugdbeschermingsketen eruit kan zien. De weg naar realisatie kent verschillende fases om, gezamenlijk met alle partners, naartoe te werken.

In de eerste fase wordt er in april 2021 gestart met de consultatieronde, waaronder een internetconsultatie. Meer informatie over de consultatie volgt zo snel mogelijk. Het doel van de consultatie is om inzicht te krijgen in hoe het toekomstscenario wordt ontvangen, welke uitwerkingpunten er vanuit de partners worden gegeven en om het uitvragen van suggesties over de implementatie. Voor het succes van het toekomstscenario is breed draagvlak en veranderkracht nodig. De consultatieronde loopt tot eind mei 2021. Na de consultatie worden de reacties verwerkt en waar nodig wordt het scenario bijgesteld. Dat zal plaatsvinden in het najaar van 2021.

In fase twee (2021 – 2025) wordt het toekomstscenario 'beproefd' via proeftuinen, ook wel ontwikkelhubs genoemd. In deze fase wordt een aantal vraagstukken verder uitgewerkt. Hierbij gaat het om belangrijke vraagstukken zoals de schaalgrootte, de organisatorische consequenties voor Gecertificeerde Instellingen, Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis en de samenwerking met GGZ voor volwassenen. Ook te denken valt aan de publiekrechtelijke organisatievorm, de aanpak van andere vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en de positionering en juridische bevoegdheden van een Regionaal Veiligheidsteam.

Op basis van de resultaten van deze ontwikkelhubs neemt een kabinet in overleg met de VNG in de loop van fase 2 een definitief besluit over het toekomstscenario.

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

DTZ
Senior beleidsmedewerker

oplegnota

Internetconsultatie toekomstscenario kind-
en gezinsbescherming

Datum

14 april 2021

Ons kenmerk

3290420

Gevraagde beslissing/doel

U wordt gevraagd in te stemmen met bijgevoegde teksten ten behoeve van de Internetconsultatie van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, in het bijzonder de vragen die in de consultatie aan de respondenten worden voorgelegd. De vragen zijn afgestemd met VWS en de VNG. De MR heeft in de vergadering van 26 maart u en de SVWS gemachtigd de consultatie te publiceren.

Samenvatting

1. Teksten Internetconsultatie

Na akkoord van u en de SVWS wordt het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming opengesteld voor Internetconsultatie tot 1 juni 2021. De teksten voor de uitnodiging en de webpagina (zie bijlage 1) zijn in belangrijke mate ontleend aan de TK-brief d.d. 30 maart 2021 en het toekomstscenario zelf. De vragen die aan de respondenten van de Internetconsultatie worden voorgelegd luiden als volgt:

1. Wat zijn volgens u de positieve aspecten van het toekomstscenario en waarom vindt u dat?
  2. In hoeverre denkt u dat het toekomstscenario de condities schept om kinderen, gezinnen en huishoudens effectief hulp te bieden en te beschermen en waarom vindt u dat?
  3. Welke aandachtspunten en/of suggesties wilt u verder nog meegeven voor het toekomstscenario en de implementatie ervan?
  4. Wilt u vanuit uw kennis en ervaring nog nader reflecteren op een of meer van onderstaande aspecten van het toekomstscenario?
- De noodzakelijke condities voor het waarborgen van de rechtsbescherming en rechtsgelijkheid van kinderen, gezinnen en huishoudens

- Gezinsgerichte aanpak (denk aan combinaties van hulp, bestaanszekerheid, volwassen GGZ)
- De brede verbinding van het toekomstscenario met de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties (0-100)
- De toepassing van rechtspraak in de gezinsgerichte aanpak (denk aan combinaties van juridische instrumenten en interventiemogelijkheden gericht op opvoeders)
- De taken en expertise van het lokale team
- De noodzakelijke condities voor het tijdig betrekken van specialistische expertise door de lokale teams, zoals die van het Regionaal Veiligheidsteam en de volwassen GGZ
- De taken en expertise van het Regionaal Veiligheidsteam
- Passende schaalgrootte van het Regionaal Veiligheidsteam
- De condities voor integrale sturing zorg-veiligheid
- Vereenvoudiging van verschillende toezichtmechanismen

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Datum
14 april 2021

Ons kenmerk
3290420

Leidraad voor regionale proeftuinen kind- en gezinsbescherming

Juni 2021

1. De bedoeling

Na aanbidding van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming aan de Tweede Kamer eind maart 2021 en de start van de consultatieperiode zijn de VNG en de ministeries van VWS en JenV op zoek naar regio's die samen met de voornoemde partijen het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in de praktijk willen beproeven en ontwikkelen.

Daaronder wordt verstaan, het starten met proeftuinen die (zoveel als nu wettelijk mogelijk) werken conform het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en bijdragen aan het onderzoeken en uitwerken van de inhoudelijke vraagstukken/thema's die prioriteit hebben.

Incidenteel is voor 2021 in totaal voor de jaren 2021 en 2022 een bedrag van 12 miljoen Euro beschikbaar voor het beproeven en verder ontwikkelen van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Daarvan wordt 10 miljoen voor de regionale proeftuinen beschikbaar gesteld.

Onderstaand wordt uitgewerkt waar we naar op zoek zijn, wat de deelnemende regio's kunnen verwachten, wat de selectiecriteria zijn en hoe het vervolgproces eruit ziet.

2. Waar zijn we naar op zoek?

We zijn op zoek naar verschillende regio's verspreid in Nederland die in de vorm van een proeftuin samen met het Rijk, de VNG en regionale en nationale uitvoeringsorganisaties zoals Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instellingen willen werken conform het Toekomstscenario.

Zij ontwikkelen een werkwijze met een lokale infrastructuur (lokale (wijk)teams) als basis en een regionaal veiligheidsteam daaromheen. De veiligheidsteams zijn samen met de wijkteams verantwoordelijk voor de vrijwillige begeleiding van kinderen en volwassenen met een veiligheids- of ontwikkelingsvraagstuk én het uitvoeren van maatregelen die door de rechter zijn opgelegd. Daarnaast is ook de adviesfunctie en onderzoeksfunctie in het veiligheidsteam ondergebracht.

Lokale (wijk)teams zijn onderdeel van de regionale proeftuinen en voldoen aan - of werken toe naar de implementatie van - de vijf basisfuncties voor lokale teams¹ en de kwaliteitsstandaarden zoals opgenomen in het "Kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten". Onderdeel hiervan is ook de samenwerking en de verbinding met andere relevante organisaties/professionals (denk bijvoorbeeld aan jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, onderwijs en de huisartsenzorg).

In de regionale veiligheidsteams participeren in ieder geval professionals en bestuurders van de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en de GI. Deze regionale proeftuinen vragen van bestuurders om de verantwoordelijkheid voor casuïstiek en professionals in netwerkverband aan te sturen en overstijgt de eigen organisatie. Waar mogelijk kan worden voortgebouwd op bestuurlijke samenwerking die in het programma GHNT is opgebouwd. Uit het plan van aanpak dat de regio indient, blijkt de inzet van ervaringsdeskundigheid van cliënten en uitbreiding van relevante organisaties/professionals voor volwassen hulpverlening.

¹ KPMG 2019, Basisfuncties voor lokale teams in kaart, de route en componenten onder de loep.

In de regionale veiligheidsteams werken verschillende lerend professionals met eenzelfde taakopdracht en bevoegdheden om gezinnen te ondersteunen en te begeleiden. Dat betekent dat er qua bevoegdheden en werkzaamheden geen differentiatie is. Er wordt voorlopig nog wel een uitzondering gevormd voor de wettelijke taken van de RvdK.² De teams laten zich ondersteunen door een jurist, een gedragswetenschapper en een vertrouwensarts vanuit de deelnemende organisaties.

De proeftuinen bouwen regionaal aan een netwerkrelatie met van belang zijnde partijen zoals de politie, (jeugd)reclassering en de Zorg- en Veiligheidshuizen, organisaties voor vrouwenopvang, MEE, volwassen GGZ of verslavingszorg. Hierbij is het raadzaam voort te bouwen op bestaande netwerkstructuren.

De proeftuinen leggen de verbinding met de bredere (regionale) aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling (bv. de opgestelde regio visies, implementatie van het werken volgens de visie gefaseerde ketenzorg), ook voor huishoudens zonder (minderjarige) kinderen.

- Als in een regio (pilot) MDA++ is ingericht, moet in het plan van aanpak zijn uitgewerkt hoe de regionale proeftuin de samenwerking met deze MDA++ vormgeeft.
- Als in regio een (pilot) centra onder 1 dak is ingericht, moet in het plan van aanpak zijn uitgewerkt hoe de regionale proeftuin de samenwerking met centra onder 1 dak vormgeeft.

We vragen aan de regionale proeftuinen om:

- Uit te werken hoe de opschaling van de teams op een bestaand regio niveau (veiligheidsregio, veilig thuis regio, jeugdhulpregio) kan plaatsvinden.
- Bij te dragen en mee te werken aan onderzoek om effectiviteit van het Toekomstscenario vanuit een wetenschappelijk perspectief in kaart te brengen. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van prestatie/waarde indicatoren.
- Bij te dragen en mee te werken aan de landelijk vorm te geven impactanalyse en IV-strategie.
- Bij te dragen aan (inzicht mbt) experimenteerwetgeving en wettelijk kader Toekomstscenario. Met bijzondere aandacht voor de rechtsbescherming van ouders en kinderen (rechtsstatelijkheid).
- In samenwerking met de landelijke ondersteuningsstructuur een regionale lerende omgeving in te richten en bij te dragen/mee te werken aan de lerende omgeving tussen regionale proeftuinen, het Rijk en gemeenten.
- Een regionaal projectleider aan te trekken of in overleg gebruik te maken van bestaande projectleiders (bv. vanuit het programma GHNT).
- De teams en professionals zodanig te faciliteren dat zij kunnen werken conform het Toekomstscenario en daarbij door een eigen leidinggevende (aan te stellen in proeftuin verband) gesteund worden.
- Ondersteuning en begeleiding te faciliteren om betrokken bestuurders te begeleiden bij het in netwerk aansturen van de regionale proeftuin.

3. De inhoudelijke vraagstukken

(In samenwerking met landelijke projectstructuur)

Onderstaande inhoudelijke vraagstukken zijn ter verdere uitwerking voor de komende periode geadresseerd. Een aantal van deze vraagstukken is vervat in de hierboven

---

² Dit dient op korte termijn door het ministerie van J&V/DSJ samen met de RvdK uitgewerkt te worden.

beschreven algemene opdracht aan alle regionale proeftuinen. Dat zijn de volgende vraagstukken³.

- a. Lokale- en regionale teams
- b. Versterken (keten)samenwerking en organisatie bij verbinding V-GGZ-jeugd
- c. Wettelijk kader Toekomstscenario en experimenteerwetgeving
- d. Rechtsstatelijkheid
- e. Impactanalyse en IV-strategie

Daarnaast zijn er een aantal vraagstukken die specifiek aan een proeftuin verbonden kunnen worden.

- f. Bijstaan van kinderen en volwassenen (rechtsbijstand en cliëntondersteuning)
- g. Verbinding jeugdstrafrecht & (jeugd) reclassering
- h. Inzet verschillende juridische maatregelen (zoals het tijdelijk huisverbod i.c.m.)
- i. Richtlijnen van feitenonderzoek
- j. Inzet van alternatieven voor een uithuisplaatsing.

4. De selectiecriteria

Selectie van maximaal 10 regionale proeftuinen vindt plaats aan de hand van verschillende onderdelen.

- Een inhoudelijk plan van aanpak, overeenkomstig de opdracht. Uit het plan van aanpak moet blijken hoe de opdracht (onder 2 en 3) duidelijk is verwerkt.
- Een planning en een begroting; welke financiële middelen hiervoor nodig zijn in 2021- 2022, met een plafond van 1 miljoen aan rijksbijdrage.
- Bestuurlijk draagvlak en commitment van de betrokken partijen op de geformuleerde opdracht. In de vorm van ondertekend plan van aanpak door de bestuurders van de betreffende uitvoeringsorganisaties en de gemeenten.
- Bij de selectie van proeftuinen wordt gelet op geografische spreiding.

5. Het proces

De selectie van de regionale proeftuinen start in twee tranches. Te beginnen bij de huidige zes jeugdbeschermingspilots. Waarvan de regio's Utrecht en Amsterdam al een toezegging hebben gehad.

De jeugdbeschermingspilots worden uiterlijk eind juni 2021 aangeschreven. Zij worden geïnformeerd over de op te zetten regionale proeftuinen, de uitnodiging om deel te nemen en uitleg over de opdracht. Tijdens de eerste week van juli wordt een aantal digitale momenten ingepland om vragen te stellen over het proces en de inhoud,

De intentie om deel te nemen kan tot 15 juli kenbaar gemaakt worden. Op uiterlijk 1 september a.s. zien we een uitgewerkt voorstel tegemoet, in de vorm van aanvraag voor een bijdrageverlening (zie bijgesloten formulier) en het plan van aanpak.

Ter toelichting van het plan van aanpak volgen gesprekken met de betreffende regio. Een gesprek over de inhoud, de aanpak en de condities waaronder deze proef vormgegeven kan worden. Dat gesprek is een gesprek ten behoeve van selectie en om over en weer aan te scherpen wat er van elkaar nodig is om deze ontwikkeling regionaal en landelijk vorm te kunnen geven. Het gesprek/de gesprekken vinden plaats met bestuurders, betrokken professionals en gemeentelijke vertegenwoordiging.

---

³ Verdere uitwerking van deze vraagstukken is terug te lezen in de meegezonden powerpointpresentatie

Na deze gesprekken en selectie vindt een **startbijeenkomst** plaats met de regionale proeftuinen, eerste tranche. In de zomerperiode volgt verdere communicatie en een brede uitvraag in het land ten behoeve van de tweede tranche. We volgen hier dezelfde procedure. Gesprekken ten behoeve van de tweede tranche volgen in oktober 2021.

Voorzien is een maximum van in totaal 10 regionale proeftuinen in 2020-2021. Voor de eerste tranche van maximaal 6 (huidige JB-pilots) regionale proeftuinen is maximaal 6 miljoen Euro gereserveerd. Voor de tweede tranche van minimaal 4 regionale proeftuinen is in ieder geval 4 miljoen Euro gereserveerd/beschikbaar.

Eerste tranche

Datum	Wat
Eind Juni	Informeren en uitnodigen zes JB-pilots voor inschrijving eerste tranche.
Eerste week juli	Digitale vragenuurtjes voor inhoudelijke en procesmatige vragen vanuit de zes JB-pilots.
15 juli	Intentie voor deelname kenbaar maken door de pilots.
Uiterlijk 1 september	Plan van aanpak, incl. planning en begroting en ingevuld aanvraagformulier voor een bijdrageverlening (zie bijgesloten formulier) via subsidieportaal J&V. ⁴
Uiterlijk september	Proces selectie en gesprekken voor de eerste tranche
Tweede helft september	Startbijeenkomst eerste tranche

Tweede tranche

Datum	Wat
Juli- augustus	Brede landelijke communicatie overinschrijving voor een regionale proeftuin.
Eind augustus	Digitale vragenuurtjes voor inhoudelijke en procesmatige vragen.
15 september	Intentie voor deelname kenbaar maken door regio's.
10 oktober	Plan van aanpak, incl. planning en begroting en ingevuld aanvraagformulier voor een bijdrageverlening (zie bijgesloten formulier) via subsidieportaal J&V. ⁵
Oktober	Proces selectie en gesprekken voor de tweede tranche
Begin november	Start bijeenkomst tweede tranche

⁴ Info werkwijze volgt.

⁵ Info werkwijze volgt.

MRb

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
Afdeling Jeugd
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

Beleidsmedewerker

Datum
6 september 2021

Ons kenmerk
-

Bijlagen
1

nota

Bijeenkomst bespreking casuïstiek feitenonderzoek (Staf
DGSenB 6 september 2021)

1. Doel nota

Ter informatie en besluitvorming.

2. Aanleiding/gevraagde actie(s)

U heeft aangegeven dat u – naar aanleiding van de media-aandacht en de commotie over zaken waarin sprake was van mogelijk gebrekkig feitenonderzoek – een bijeenkomst wil bijwonen, waarbij met de verschillende betrokken organisaties één dan wel meerdere zaken worden 'afgepeld' om meer gevoel te krijgen bij het feitenonderzoek.

Het doel van de bijeenkomst is om samen met de betrokken instanties, aan de hand van twee casussen waarin door de betrokken ouders een klacht is ingediend, te bekijken hoe de betrokken instanties met de klachten zijn omgegaan, welke dilemma's daarbij speelden, welke consequenties het heeft gehad voor de betrokken ouder en interne werkwijze. Daarbij bespreken we ook de knelpunten voor een gedegen feitenonderzoek.

Hieronder wordt u geïnformeerd over de ontwikkelingen in de voorbereiding van deze bijeenkomst. U wordt gevraagd aan te geven of u kunt instemmen met de voorstellen, dan wel aan te geven waar uw voorkeur naar uitgaat.

3. Beslispunten vormgeving bijeenkomst

Datum: donderdag 30 september van 10:30 – 12:00 uur.

Locatie: ons voorstel is de bijeenkomst fysiek te houden in een grote ruimte met de mogelijkheid om ook digitaal deel te nemen, mocht iemand onverhoopt toch niet fysiek kunnen komen.

Tijdsduur/aantal casussen: vooralsnog wordt uitgegaan van een bijeenkomst van anderhalf uur waarbij twee casussen besproken worden.

Inhoud casus: vooralsnog wordt gedacht aan de bespreking van deze casussen:

1. In samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) is gekozen voor een (geanonimiseerde) casus waarbij sprake is van een (deels gegronde) klachtenprocedure bij de RvdK omtrent het noteren van zaken als 'vaststaande feiten'. Dit maakt het mogelijk om tijdens de bespreking dieper in te gaan op het feitenonderzoek en met de RvdK in gesprek te gaan over hoe de RvdK omgaat met de behandeling van de klacht en de wijze waarop zij vervolgens op de gegronde klacht reageren. Deze casus is als voorbeeld toegevoegd (zie bijlage) maar moet nog verder uitgewerkt worden in samenspraak met de RvdK.
2. Een (geanonimiseerde) casus die bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid als klacht is binnengekomen. Het betreft een casus waarbij de ouder in ieder geval klachten bij de GI, gemeenten en ombudsman heeft ingediend en ongeacht de uitkomsten daarvan blijft doorvechten. Deze casus richt zich meer op het handelen van de GI.

Welke organisaties/personen?

Ons advies is in elk geval de volgende organisaties uit te nodigen:

- Raad voor de Kinderbescherming;
- Gecertificeerde Instelling;
- Inspectie; en
- (indien relevant voor de te bespreken casus) Veilig Thuis.

Het uitgangspunt is vooralsnog om één medewerker per organisatie uit te nodigen die in staat is over beide casussen te spreken. Dit zal niet altijd de direct bij de casus betrokken medewerker zijn. Hierbij adviseren wij om de medewerkers te laten ondersteunen door een leidinggevende, dan wel iemand uit de managementlaag, van de betrokken medewerkers die ook op de hoogte is van de casussen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
Afdeling Jeugd

Datum
6 september 2021

Ons kenmerk
-

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Criminaliteitsfenomenen (JFC)

Turfmarkt 147 2511 DP Den
Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv.nl

Contactpersoon

10.2 e

@minjenv.nl

Datum

13 September 2021

Ons kenmerk

nota

Eersteweeksmelding: Adviesrapport RSJ
'Jeugdbescherming in de toekomst'

Doel

U op hoofdlijnen informeren over de conclusies van het adviesrapport van de RSJ 'Jeugdbescherming in de toekomst' en over de wijze waarop de beleidsreactie zal worden vormgegeven.

Titel	'Jeugdbescherming in de toekomst'
Organisatie	Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming (RSJ)
Datum vaststelling	Dinsdag 31 augustus 2021
Datum publicatie	Dinsdag 14 september 2021. In de aanloop van de publicatie worden ook 3 korte video's gepubliceerd op de website van de RSJ waarin ervaringsdeskundige jongeren vertellen wat zij anders willen zien in de toekomstige jeugdbescherming.
Omschrijving	Advies over het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.
Beoordeling	De RSJ onderschrijft dat een herijking van de jeugdbescherming noodzakelijk is, omdat het nu niet lukt kinderen en ouders tijdig van passende hulp te voorzien, en daarbij te weinig rekening wordt gehouden met de gezinscontext van kinderen. Het scenario bevat veel inspiratie voor een herijking van de jeugdbescherming, dat vindt de RSJ positief. Tegelijkertijd vindt de RSJ dat vier essentiële punten in het toekomstscenario meer aandacht verdienen. Het gaat hierbij om: 1. Maak duidelijk hoe dit scenario het probleem oplost , hoe dragen de voorgestelde structuurwijzigingen bij aan het oplossen van het gebrek aan tijdige en passende hulp aan kinderen en ouders. 2. Stel kinder- en mensenrechten centraal bij maken van beleid voor passende hulp en steun aan kinderen en ouders; 2b integreer de aanpak van kindermishandeling in het toekomstscenario; 2c blijf bij de term jeugdbescherming (i.p.v. gezinsbescherming) als aanduiding gedwongen kader.

	<p>3. Beleg voor het gedwongen kader de verantwoordelijkheid uitsluitend bij de Rijksoverheid;</p> <p>3b veranker de overgang van vrijwillig naar gedwongen kader in wetgeving;</p> <p>3c maak landelijk beleid met uniforme en voorzienbare werkwijze.</p> <p>4. Laat het perspectief van kind en ouder leidend zijn bij het uitwerken hoe kinderen en ouders zich gezien en gehoord voelen;</p> <p>4b werk uit hoe tijdig, onafhankelijk en kwalitatief goed onderzoek en advies aan de rechter kan worden gegarandeerd, zonder dat dit noodzakelijke besluiten vertraagt;</p> <p>4c werk de rechtpositie en rechtsbescherming van kinderen en ouders uit in het scenario.</p> <p>De RSJ geeft met dit advies een algemene reactie op het toekomstscenario. De RSJ ziet dat een aantal belangrijke onderwerpen nadere uitwerking behoeft zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de verdeling van de taken en bevoegdheden binnen de organisatie van de jeugdbescherming; • de verbinding met het jeugdstrafrecht; • de (rechts)positie en rechtsbescherming van kinderen en ouders; • de relatie tussen jeugdbescherming en complexe echtscheidingsproblematiek. <p>De RSJ adviseert graag in een later stadium over deze onderwerpen.</p>
11.1	<p>✓ 11.1</p> <p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Integreren van de succesvolle aanpak kindermishandeling (geweld hoort nergens thuis) in

Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
Directie Jeugd, Familie en
Criminaliteitsfenomenen
(JFC)

Datum
13 september 2021

Ons kenmerk
DDS ...

	<p>het toekomstscenario.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Betere en tijdige onderzoeken en adviezen. ✓ Verankering en waarborgen van rechtspositie en rechtsbescherming van kinderen en ouders.
Richting van beleidsreactie	Naar aanleiding van het RSJ advies en de reacties op de consultatie (circa 80) zal een heroriëntatie op het toekomstscenario plaatsvinden. Over de mogelijke aanpassingen van het scenario zal eind oktober, begin november de Tweede Kamer worden geïnformeerd.
Planning beleidsreactie	De beleidsreactie op het RSJ advies wordt gekoppeld aan de uitkomsten van de consultatie en loopt mee met de voortgangsbrief voor de TK t.b.v. het wetgevingsoverleg Jeugd op 29 november 2021.
Nader overleg noodzakelijk?	Ja met andere opdrachtgevers van toekomstscenario's, VWS en VNG.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
Directie Jeugd, Familie en
Criminaliteitsfenomenen
(JFC)**

Datum
13 september 2021

Ons kenmerk
DDS ...

Overzicht reacties Internetconsultatie justitiepartners*

Aspecten TS die door partners worden omarmd	Aspecten TS waar partners kritisch op zijn	Aspecten TS die volgens partners onduidelijk zijn/ nader uitgewerkt moeten worden	Aspecten waar volgens partners rekening gehouden moet worden bij verdere uitwerking TS	Aangedragen verbetersuggesties
Noodzaak tot verbetering	Het toekomstscenario adresseert niet de belangrijkste problemen voor kinderen en gezinnen, denk aan de beschikbaarheid van passende hulp, functioneren van het gemeentelijke voorveld en beschikbaarheid deskundig personeel. Ook is niet duidelijk welke problemen worden opgelost met de samenvoeging van VT, GI's en RvdK in Regionaal Veiligheidsteam	TS gaat niet in op de principiële vraag tot op welk niveau kan en mag overheidsingrijpen worden belegd? Kan en mag een Regionaal Veiligheidsteam hier uitvoering aan geven?	Een centraal meld-, Informatie- en coördinatiepunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling	Inrichting sterke netwerksamenwerking, waarbij betrokken organisaties in vroeg stadium nauw samenwerken voor de veiligheid in gezinnen
Uitgangspunten TS: gezinsgericht, transparant, eenvoudig en lerend	Rechtsbescherming: Toetsende rol door ander Regionaal Veiligheidsteam is onvoldoende. Combineren van vrijwillige hulp en (toegang tot) het gedwongen kader. Vervuiling van rollen	Bij wie ligt de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de Regionale Veiligheidsteams? Hoe zijn verantwoording en toezicht geregeld?	Beschikbaarheid van crisisdienst 24/7 voor spoedzaken (0-100) (politie)	Toewerken naar een meer centrale informatievoorziening, zowel op casusniveau als op geaggregeerd niveau
Afschaffen marktwerking GI's	Rechtseenheid: Uniformiteit onvoldoende geborgd in gedecentraliseerd stelsel	De benadering 'kind en gezin' heeft gevolgen voor de bevoegdheden van de uitvoerder van de maatregel als voor de kinderrechter binnen het kader van de ots. Een uitgewerkte visie hierop ontbreekt (Rechtspraak)	Behouden van intensieve netwerksamenwerking binnen de zorg- en strafrechtketen in het kader van Veiligheid Voorop! en gefaseerd samenwerken aan veiligheid	Handhaving positie RvdK
Een vast gezicht/duo (KOM)	Experimenteren met fundamentele beginselen van rechtsbescherming niet mogelijk en wenselijk	Rol van het jeugdstrafrecht is onderbelicht en niet concreet uitgewerkt	Behouden van schakel tussen het zorg- en sociaal domein en strafdomein	Belangen en stem van kinderen verder uitwerken, bijv. het stappenplan 'Het beste besluit' kan als leidraad dienen voor het nemen van een besluit conform het Kinderrechtenverdrag (KOM)
Kortere keten (KOM)	Functie adviseur Rechtspraak onontbeerlijk, mede gelet op rol kinderrechter (toetsing)	Grote vragen bij verwachte transitiekosten (RvdK)	Meer tijd en ruimte voor de rechter + mogelijkheden contra-expertise (JN)	Uitbreiding van handavingsbevoegdheden door een toezichthouder laten onderzoeken (Inspecties)
Verbinding met volwassen GGZ/ verplichte hulp aan ouders	Zich niet kunnen/ willen verhouden tot x-tal Regionale Veiligheidsteams (schaalgrootte)	Aandacht voor goed feitenonderzoek en diagnostiek	Toetsing en tegenspraak organiseren, ook rol gedragswetenschapper en jurist (KOM)	Horizontaal toezicht tussen gemeenten organiseren, met als uitgangspunt dat gezinnen in de verschillende regio's overal gelijkwaardig worden behandeld (JN)
	Haalbaarheid/ wenselijkheid van één gezin/ één rechter voor alle zaken (Rechtspraak)		Rechtsbijstand voor het kind (KOM)	Eenzelfde visie op veiligheid en samenhangend instrumentarium voor het voeren van gesprekken over ontwikkelingsbedreiging en voor het doen van risicotaxatie en screening (JN)
	Hoe realistisch is een vast gezicht per gezin?			Regionale Veiligheidsteams beschikken over een passende landelijke uniforme financieringsstructuur (JN)
	Verhouding toezichthouder op landelijk niveau, verantwoordelijk voor het toezicht op de publieke rechtsvorm waaronder de Regionale Veiligheidsteams, met andere toezichthouders is onduidelijk (Inspecties)			

*De meeste aspecten zijn door meer dan één partner ingebracht. Als de input afkomstig is van één partner, dan is dit expliciet vermeld tussen ( )

Advies van de RSJ

Aspecten TS die worden omarmd

De RSJ onderschrijft dat een herijking van de jeugdbescherming noodzakelijk is. Zoals uit het toekomstscenario blijkt, lukt het nu niet om kinderen en ouders tijdig van passende hulp te voorzien en wordt daarbij te weinig rekening gehouden met de gezinscontext van kinderen. Het toekomstscenario schetst een visie op een toekomst waarin kinderen en ouders op betere hulp en bescherming kunnen rekenen. Dat is positief, en het scenario bevat veel inspiratie voor een herijking van de jeugdbescherming.

Aspecten die nader uitgewerkt moeten worden

- 1 De RSJ is van mening dat in het toekomstscenario duidelijker kan worden gemaakt hoe de voorgestelde structuurwijzigingen bijdragen aan het oplossen van het gebrek aan tijdige en passende hulp aan kinderen en ouders.
- 2 De RSJ vindt dat kinder- en mensenrechten de basis moeten vormen van toekomstig jeugdbeleid. Dit is noodzakelijk omdat dit helderheid geeft over wat de overheid moet doen en wat de overheid mag doen in het kader van jeugdbescherming. Bovendien geeft dit richting aan de vraag hoe kinderen en gezinnen maximaal in hun waarde kunnen worden gelaten.
- 3 De RSJ vindt dat in het belang van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid duidelijk moet zijn dat de Rijksoverheid, en niet de gemeente of regio, verantwoordelijk is voor het gedwongen kader.
- 4 De RSJ signaleert op basis van gesprekken met kinderen en ouders de volgende drie terugkerende aandachtspunten die concreter in het toekomstscenario mogen worden uitgewerkt:
  - Kinderen en ouders voelen zich in de uitvoering van jeugdbescherming onvoldoende gezien en gehoord.
  - Tijdig, onafhankelijk en kwalitatief goed onderzoek als basis voor beslissingen in de jeugdbescherming.
  - Rechtspositie en rechtsbescherming

CONCEPT

Uitnodiging: Gesprek over de consultatieopbrengsten op justitieel terrein

Geachte heer / mevrouw,

Kinderen, gezinnen en huishoudens moeten kunnen rekenen op effectieve bescherming en tijdige hulp. Het is daarom belangrijk om het stelsel slimmer te organiseren. Het toekomstscenario is ontwikkeld in gezamenlijk opdrachtgeverschap van het Rijk (JenV en VWS) en de VNG en betekent een grote innovatie en verandering in de jeugdbeschermingsketen. Op termijn moet het toekomstscenario een structurele oplossing bieden voor de knelpunten in de jeugdbescherming.

Vanwege de grote veranderingen die het toekomstscenario voorstaat, organiseerden de gezamenlijke opdrachtgevers eind april 2021 een consultatieronde. Maar liefst 80 organisaties en particulieren namen de moeite om het toekomstscenario te bestuderen en het van feedback te zien.¹ Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van alle reacties op het Toekomstscenario kind en gezinsbescherming. Het programmateam werkt nog aan het verwerken van alle consultatiereacties. In de consultatiereactie wordt de noodzaak tot verbetering erkend en is er brede steun voor de uitgangspunten van het toekomstscenario, waaronder gezinsgericht werken. Er zijn ook zorgen en vragen, waar het programmateam en de opdrachtgevers mee aan de slag moeten. Op gebied van de justitiële verantwoordelijkheden in de jeugdbescherming is op basis van uw reacties duidelijk naar voren gekomen dat er een aantal fundamentele punten op korte termijn om dialoog en doorontwikkeling van het scenario vragen. Dit betreft:

1. de vraag in hoeverre de voorgestelde (stelsel)verandering de belangrijkste knelpunten in de kind- en gezinsbescherming oplost en daarmee bijdraagt aan een merkbare verbetering voor kinderen en gezinnen
2. de vraag tot op welk niveau overheidsingrijpen mag worden belegd
3. het borgen van een onafhankelijke toets op de inzet van jeugdbeschermingsmaatregelen
4. de sturing op (de)centraal niveau, met waarborgen van democratische legitimatie, verantwoordelijkheden en toezicht

Gefet op uw reacties in de consultatie en ook op de huidige problemen bij de GI's ben ik van mening dat het toekomstscenario op onderdelen nader doordacht en ontwikkeld moet worden. Deze uitnodiging is bedoeld om hierover met elkaar in gesprek te gaan. Tijdens de bijeenkomst zullen we aan de hand van een analyse van uw reacties verkennen met welke waarborgen en uitgangspunten het toekomstscenario in de praktijk verder ontwikkeld en beproefd kan worden.

Ik hoop van harte dat u bereid bent om deel te nemen aan dit gesprek en de gezamenlijke zoektocht om de bescherming van kinderen en gezinnen te verbeteren.

Met vriendelijke groet,

102e

---

¹ Een groot deel van de consultatiereacties is terug te vinden op [Overheid.nl](https://overheid.nl) | Consultatie Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (internetconsultatie.nl).

Genodigden:

- 10.2.e [redacted], Raad voor de Rechtsspraak
- 10.2.e [redacted]
- 10.2.e [redacted], Inspectie Veiligheid en Justitie (en IGJ ivm gezamenlijke reactie)
- 10.2.e [redacted], Openbaar Ministerie
- 10.2.e [redacted], Nationale Politie
- 10.2.e [redacted], Raad voor de Kinderbescherming

PM:

- Advocatuur (niet gereageerd in consultatiefase). 11.1 [redacted]
[redacted].
- Jeugdzorg Nederland (geen justitiepartner). 11.1 [redacted].
- Dialoog weer verbreden naar andere domeinen. 11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]

BIJLAGE 2. Samenvattingen van de proeftuinen

1. Utrecht- Utrecht West

De ambitie in deze proeftuin is om situaties in en rond gezinnen die een ernstige ontwikkelingsbedreiging vormen duurzaam te verbeteren, stabiele veiligheid te helpen realiseren en kinderen, jongeren en volwassenen te ondersteunen bij herstel van de schadelijke gevolgen. Hiervoor wil men fundamenteel anders gaan werken in de jeugdbeschermingsketen. Leidende principes zijn: rechtsbeschermend leefwereld centraal, doen wat nodig is, ruimte voor de professional, uitgaan van mogelijkheden, zo nabij mogelijk en eenvoudig. De proeftuin bouwt voort op de ervaring die opgedaan is binnen de pilot Ketenversnelling met samenwerken in partnerschap en gedeelde verantwoordelijkheid. Het plan is om het werkgebied te vergroten (naar heel Overvecht), het takenpakket te verbreden (naar alle instroom) en een nieuwe ontwikkelopgave toe te voegen (naast verdere vereenvoudiging ook methodische ontwikkeling van een gezamenlijke werkwijze).

De proeftuin maakt gebruik van het rapport van het Verwey Jonker Instituut, dat vijf gezinsprofielen onderscheidt. De verschillende gezinsprofielen onderstrepen het belang van een goede verbinding met de sociale basis, de volwassen GGZ, de strafrechtketen, wijkveiligheid en het thema complexe scheidingen. In de proeftuin werken een "Proeftuinteam" (dat de taken uitvoert in een regionaal veiligheidsteam zoals in het toekomstscenario is omschreven) en drie buurtteams nauw samen. De buurtteams bieden intensief vrijwillige hulp en vaste gezichten voor gezinnen. De buurtteams en het Proeftuinteam richten zich gezamenlijk op gefaseerd samenwerken aan veiligheid, rechtsbescherming, transparantie en eenvoudig.

Samengevat gaat proeftuin Utrecht Utrecht-West het volgende doen:

- Uitbreiden van het bestaande veiligheidsteam, waarin medewerker van SAVE (GI +VT), de Raad voor de Kinderbescherming en Lokalis (lokale team) samenwerken, naar meerdere gebieden in de regio en verder doorontwikkelen. Binnen dit team gaan ze naast elkaar werken. Daarbij zetten ze de verschillende expertises, taken, rollen en bevoegdheden in vanuit één team.
- inzetten op het voorkomen van uithuisplaatsingen door op maat en waar nodig out of the box andere oplossingen te bieden.
- verdieping zoeken op rechtsbescherming, deze uitwerken in de vorm van concrete werkwijzen en ervaringen in de praktijk beschikbaar stellen en door samen te werken met de juristen van het landelijk ondersteuningsteam.
- vormgeven van de verbinding met de volwassenen GGZ door deze toe te voegen aan het veiligheidsteam en ook hierbij samen te werken met het landelijk programmateam.

Gevraagde middelen:

Hoogte toekenning bijdrage:

10.2 g

€1.300.000

2. Amsterdam-Amstelland

De proeftuin 'Blijvend Veilig' van Amsterdam Amstelland richt zich op huiselijk geweld en kindermishandeling het grootste geweldprobleem van Nederland. Er wordt in 2 à 3 gebieden gewerkt, waarbij in beeld komt hoe de werkwijze van Blijvend Veilig samen met lokale teams, specialistische (jeugd)zorg, politie en andere partijen tot meerwaarde leidt. De Blijvend Veilig teams leveren intensieve begeleiding van gezinnen en huishoudens waar sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling, consultatie en advies aan lokale teams en deelname aan ontwikkelvraagstukken (zie hieronder). Verwachte resultaten zijn onder meer een hogere effectiviteit en efficiëntie door meer gelijktijdig optrekken en minder overdrachtsmomenten en minder inzet van gezagsbeperkende maatregelen.

Om tot goede invoering van het toekomstscenario te kunnen komen zijn 11 uitwerkingsvraagstukken geïdentificeerd. De regio werkt al aan onderstaande zes vraagstukken:

1. Personele vraagstukken en de zoektocht of Blijvend Veilig teams onderdeel kunnen zijn van de oplossing.
2. Taken, rollen en verantwoordelijkheden van de RvdK: verschillende mogelijkheden exploreren inzake het "toetsproces".
3. Betekenisvol meten van de beweging.
4. Omschrijven werkwijze en aandacht voor vakmanschap.
5. Samenwerken met lokale teams: samen voor veiligheid staan en elkaars expertise benutten.
6. Clientregistratiesysteem opzetten (NB. hier ligt een hulpvraag aan het Rijk).

Daarnaast start de proeftuin met de volgende drie uitwerkingsvraagstukken onder voorbehoud van het beschikbaar komen van de benodigde expertise:

Jeugdreclassering, volwassen GGZ en samenwerking met specialistische (jeugd)zorg en veiligheidshuizen. Ten slotte zijn er twee uitwerkingsvraagstukken waar Blijvend veilig aan deelneemt onder regie van een moederorganisatie, namelijk Tijdelijke Huis Verboden en Specialistisch (VT) Onderzoek.

Bestuurders van de betrokken organisatie ontwikkelen met externe deskundigen een leergang 'netwerkbesturing' waarin systematische reflectie op de ervaringen bijdraagt aan het overdraagbaar maken daarvan.

Samengevat gaat proeftuin Amsterdam Amstelland het volgende doen:

- Uitbreiden van bestaande twee veiligheidsteams naar meerdere veiligheidsteams in de regio. In deze veiligheidsteams werken medewerkers van de Gecertificeerde Instellingen, Raad voor de Kinderbescherming, Blijf Groep, Veilig Thuis en sociaal psychiatrisch verpleegkundige (volwassen GGZ). In het team voeren zij, binnen de wettelijke kaders, elkaars bevoegdheden uit. Daarbij werken zij in duo's aan casuïstiek en is het duo de contactpersoon voor het gezin.
- Actief de verbinding leggen met het lokale team (OKT).
- Amsterdam heeft behoefte aan experimenteerruimte. Samen met het team juristen vanuit het programmteam gaan zij in kaart brengen op welke punten zij hier concreet behoefte aan hebben en wat dit betekent voor de huidige wet- en regelgeving.
- Samen met het landelijke programmteam en de afdeling ketenregie van Justitie en Veiligheid de IV-strategie verder uitwerken.

Gevraagde middelen:

Hoogte bijdrage:

10.2 g
€1.300.000

3. West-Brabant West

De basis voor deze proeftuin ligt in de huidige werkwijze met Veiligheidsteams. Deze teams zijn een intensieve samenwerking tussen alle partners uit de jeugdbescherming en de lokale toegang. Op basis van het toekomstscenario ontwikkelt de proeftuin een meer gezinsgerichte aanpak voor gezinnen met kinderen tot 18 jaar. De aanpak bestaat uit gelijktijdig taxeren van complexe onveiligheid, één plan en één rapportagemiddel. Uitgangspunten zijn dat volwassenen en kinderen een stem krijgen, gedeelde informatie juist is en de onafhankelijke toets behouden blijft. Het Veiligheidsteam komt in actie als er zorgen zijn over veiligheid van kinderen en deze zorgen niet direct met een interventie of hulpaanbod kunnen worden weggenomen. De werkwijze is gericht op het waar mogelijk voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen en op tijdiger ingrijpen met kortere doorlooptijden. Doen wat nodig is als één team met aandacht voor elkaars specialisme en 'handelen alsof het je eigen kind is' typeren de beoogde manier van werken.

De regio betreft West Brabant Oost en Hart van Brabant bij het ontwikkel- en leerproces omdat ook daar stevige ambities leven om de jeugdbescherming te verbeteren. De proeftuin wil bijdragen aan de bredere uitdagingen als gevolg van wachtlijsten, personeelstekorten en de opnamestop bij Jeugdbescherming Brabant.

Samengevat gaat proeftuin West Brabant- West het volgende doen:

- Het doorontwikkelen van het veiligheidsteam richting het toekomstscenario. Het veiligheidsteam bestaat uit het lokaal team, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instelling. Daarbij wordt ook de hulpverlening rondom volwassenen vormgeven;
- Uitwerken van de onafhankelijke toets en de veiligheidskaart (één door.open dossier) in verbinding met de rechtspraak en digitaliseren.
- Doorontwikkelen van het dashboard voor monitoring/ IV- strategie mede in samenwerking met het landelijk programmateam.

Gevraagde middelen:

10.2 g

Hoogte bijdrage:

€1.000.000

4. Food Valley

In vervolg op de pilotfase zet de proeftuin in op het benutten en versterken van een aantal regionale initiatieven, te weten de jeugdbeschermingspilot Jeugdlink in Ede, de MDA++ methodiek en de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming.

Het doel van de proeftuin is drieledig:

1. Verder ontwikkelen van een samenhangende werkwijze en instrumentarium in het samenwerken met en voor kinderen en gezinnen in een situatie van (dreigende) onveiligheid, zodanig dat kinderen structureel veilig kunnen opgroeien en volwassenen in veiligheid kunnen leven.
2. Bouwen aan een bestendig netwerk van zorg- en veiligheidspartners, met een bijpassende infrastructuur, die deze ingezette beweging in de jeugdhulpregio FoodValley ondersteunt. Zodanig dat gezinnen snel, passend, integraal en vanuit een systemisch perspectief ondersteund worden.
3. Creëren van een lerende omgeving waarin vanuit vertrouwen van en met elkaar geleerd kan worden, in en tussen alle functies, rollen en organisaties. Of je nu ervaringsdeskundige, professional, manager, beleidsadviseur of bestuurder bent.

De proeftuin richt zich op gezinnen (0-100) met minderjarige kinderen waarbij zorgen zijn over de veiligheid van één van de gezinsleden. Er kan dus sprake zijn

van partnergeweld waarbij een zorgmelding niet direct betrekking heeft op de kinderen. Of er is een aanmelding voor één van de kinderen maar er wordt gekozen voor een interventie op het hele gezinssysteem gericht.

In deze proeftuin blijft de uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen belegd bij de hiertoe juridisch bevoegde jeugdbeschermers. Omdat zij in deze proeftuin deel uit gaan maken van het integraal en lokaal werkende samenwerkingsverband wordt de jeugdbeschermingsmaatregel in tandem uitgevoerd met de professional van het sociaal team, die de actieve casusregie blijft voeren. Samengevat gaat proeftuin FoodValley het volgende doen:

- Als netwerksamenwerking werken aan veiligheid met en voor alle gezinsleden. Daarbij werken het lokaal team, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instelling in een netwerkverband samen. Focus ligt hierin op het versterken van het lokale veld om gedwongen maatregelen zo veel mogelijk te voorkomen.
- Volwassen GGZ en de vrouwenopvang deel laten uitmaken van het samenwerkingsverband.

Gevraagde middelen:

102 g

Hoogte bijdrage:

€ 800.000

5. Regio Rijnmond

De proeftuin 'Wij doen het beter!' richt zich op gezinnen met en zonder kinderen (0 tot 23) jaar in twee gebieden binnen de regio Rijnmond. Het beproeven van een effectieve/integrale samenwerking tussen de lokale teams en Veilig Thuis, Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond en de Raad voor de Kinderbescherming. Dit betreft een vroege integrale samenwerking door vroegtijdig te signaleren en sneller advies te geven, waarbij ze willen inzetten op de (pre) civiele en strafrechtketen. Doel is ook het verbeteren van de kwaliteit van het werk en het werkproces in de keten.

Regio Rijnmond gaat in hun proeftuin twee specifieke thema's oppakken, namelijk de thema's onderzoek en jeugdcriminaliteit. De proeftuin richt zich op één onderzoek voor de cliënt, ongeacht de organisatie – binnen de wettelijke mogelijkheden. Ze streven ernaar een gezamenlijke opzet, methodiek en gemeenschappelijke taal te ontwikkelen omtrent onderzoek. Met deze focus op het thema onderzoek wil de regio Rijnmond ook toewerken naar een kwaliteitsverbetering van het onderzoek en plan van aanpak.

Omtrent jeugdcriminaliteit wil deze proeftuin onderzoeken of jeugdreclassering een onderdeel van het toekomstscenario zou moeten zijn, omdat de organisaties veel (dreigend) delict gedrag zien. Binnen de werkprocessen gaan zij op zoek naar verbetering en ontdebellen van het proces.

Samengevat gaat proeftuin Regio Rijnmond het volgende doen:

- Beproeven van een effectieve/integrale samenwerking tussen de lokale teams, Veilig Thuis, Gecertificeerde instelling en de Raad voor de Kinderbescherming. De samenwerkende partners sluiten vroegtijdig aan bij de lokale teams en brengen specialistische kennis.
- Ontdebellen werkprocessen en activiteiten van de verschillende organisaties.
- Aan de slag om in gezamenlijkheid te werken aan kwalitatief betere onderzoeken en het effectiever en kwalitatief beter uit te voeren. Het onderzoek wordt gericht op één onderzoek voor een cliënt, ongeacht organisatie, binnen de wettelijke mogelijkheden.

Onderzoeken of Jeugdreclassering onderdeel van het toekomstscenario zou moeten zijn. Dit gebeurt in de eerste plaats door de lokale teams te ondersteunen en te adviseren omtrent het verminderen van dreigende criminaliteit. En daarnaast door op zoek te gaan naar verbetering en ontdubbeling in de werkprocessen.

Gevraagde middelen: 10.2 g
Hoogte bijdrage: € 800.000

6. Zeeland

De Zeeuwse proeftuin 'Vaart in Veiligheid' is gericht op gezinnen met kinderen die te maken hebben met complexe problematiek waarbij sprake is van een onveilige opvoedsituatie. Al in 2019 werd een analyse verricht van de Zeeuwse situatie en daaruit kwamen vier uitgangspunten naar voren: 1) betrokkenheid van A tot Z, oftewel ontschotten, 2) van, naast en met het gezin, 3) van, naast en met de professional en 4) maatwerk. De proeftuin is een doorstart van de pilotfase, waarbij de huidige inzet is dat professionals meer ruimte krijgen en voelen om daadwerkelijk te kunnen doen wat nodig is om invulling aan het experiment te geven. Ook wordt een deskundige op gebied van systeemgericht werken toegevoegd en investeert de proeftuin in deskundigheidsbevordering van het team.

De proeftuin wil de jeugdbeschermingsketen herontwerpen aan de hand van de klantreis. Veilig Thuis, RvdK, GI en gemeenten willen daarvoor toewerken naar een simpeler en effectiever model. De regio heeft als doelstelling geformuleerd: "Eén klantroute, opgezet vanuit de werkwijze 1 Gezin, 1 Plan, van eerste vraag tot en met maatregel en het afschalen daarvan, één vloeiende lijn, waarbinnen de veiligheid en de ontwikkeling van zowel het kind als die van de gezinsleden centraal staan en de perspectieven van het kind, de ouder en de professional als belangrijke uitgangspunten worden meegenomen. Dit doen we door ons te richten op een ander werkproces in de veiligheidsketen, gekoppeld aan de lokale toegang, het CJG en de wijkteams.

De eerste fase van de proeftuin behelst het uitwerken van de systeemgerichte aanpak waarbij de expertise naar de voorkant wordt gebracht en het inrichten van één team. Dit team levert inzet vanaf de eerste vraag tot en met een maatregel en de afschaling daarvan. Hierbij vindt integratie plaats van de veiligheidsketen en de toegang. In de tweede fase werkt de proeftuin naar inbedding in de gehele Zeeuwse regio. In die fase vindt ook aansluiting plaats van het regionale veiligheidsteam op het Regionale Expertise Team Jeugdhulp Zeeland (RET).

Samengevat gaat proeftuin Zeeland het volgende doen:

- Werken volgens één klantroute van eerste vraag tot maatregel. Ze werken toe naar een effectiever model van samenwerking tussen de gemeenten, Veilig Thuis, Gecertificeerde Instelling en de Raad voor de Kinderbescherming. Daarbij wordt de uit de wet voortvloeiende onafhankelijke toetst in het gedwongen kader door de Raad voor de Kinderbescherming uitgevoerd.
- Ontwikkelen van een onderzoekformat, daarbij wordt gebruik gemaakt van de richtlijnen van actieprogramma feitenonderzoek.

Gevraagde middelen: 10.2 g
Hoogte bijdrage: €800.00

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Toekenning proeftuinen Toekomstscenario kind- en
gezinsbescherming

Datum
26 oktober 2021
Ons kenmerk
3611698

1. Doel: ter besluitvorming

U wordt, samen met staatssecretaris Blokhuis, gevraagd in te stemmen met de start van zes proeftuinen om het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming te beproeven. Het toekomstscenario en de proeftuinen zijn in gezamenlijk opdrachtgeverschap van het Rijk en de VNG opgesteld.

2. Aanleiding, gevraagde actie en advies

Op 30 maart 2021 hebben staatssecretaris Blokhuis en u het toekomstscenario aangeboden aan de Tweede Kamer¹. In de aanbiedingsbrief staat dat het van belang is om de lopende pilots Jeugdbescherming te behouden en ze de kans te geven om de in het toekomstscenario geschetste richting te beproeven en door te ontwikkelen in de praktijk. In juni zijn de zes pilots gevraagd om een voorstel uit te werken voor de volgende fase. Hiertoe is een leidraad opgesteld, met informatie over de bedoeling, selectiecriteria en inhoudelijke vraagstukken waar we de proeftuinen voor willen benutten (bijlage 1). De basisopdracht voor de proeftuinen luidt als volgt: *'Zij ontwikkelen een werkwijze met een lokale infrastructuur (lokale (wijk) teams) als basis en een regionaal veiligheidsteam daaromheen. De veiligheidsteams zijn samen met de wijkteams verantwoordelijk voor de vrijwillige begeleiding van kinderen en volwassenen met een veiligheids- en/of ontwikkelingsvraagstuk en het uitvoeren van de maatregelen die door de rechter zijn opgelegd. Daarnaast is de adviesfunctie en onderzoeksfunctie in het veiligheidsteam ondergebracht.'*

Alle pilots hebben de uitnodiging aangenomen en op basis van bovenstaande opdracht een voorstel ingediend voor 2022. Deze voorstellen zijn met de indieners besproken. De samenvattingen vindt u in bijlage 2.

Via deze nota informeren wij u over de uitkomst van dit proces en vragen wij u:

- in te stemmen met de voorgestelde proeftuinen en de financiële bijdragen.

Na uw instemming worden de bijdragebrieven opgesteld en gaan de pilots officieel als proeftuinen verder met de uitvoering van hun ingediende plannen.

3. Advies

Op basis van de plannen (zie bijlage 2), de gesprekken en de leidraad (bijlage 1) en het beschikbare budget van €6 mln. stellen de opdrachtgevers (directeuren VWS, JenV, VNG) het volgende voor:

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 31 839, nr. 771.

Alle proeftuinen krijgen een bijdrage die luidt als volgt:

Proeftuin	Advies toekenning
Utrecht Utrecht- West	€ 1.300.000
Amsterdam- Amstelland	€ 1.300.000
West-Brabant West	€ 1.000.000
FoodValley	€ 800.000
Regio Rijnmond	€ 800.000
Zeeland	€ 800.000
Totaal	€6.000.000

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
26 oktober 2021

Ons kenmerk
3611698

4. Toelichting op het advies

De zes regio's namen eerder deel in de pilotfase vanuit het actieprogramma Zorg voor de Jeugd en hierin actielijn 5 'Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt' (begin 2019). De pilots waren in die fase verkennend van opzet en droegen bij aan de ontwikkeling van het toekomstscenario. Door middel van actie-leren onderzocht het [Athena Instituut](#) eind 2020 de meerwaarde en het leerproces binnen en tussen de zes pilots. De opgedane ervaringen en inzichten vormen de basis voor de doorstart naar proeftuinen. In de proeftuinen is het de bedoeling om gericht en systematisch de gewenste ontwikkelrichting in de praktijk te ontwikkelen en te toetsen. Hierbij komt de opzet van regionale veiligheidsteams (in verschillende varianten) aan bod, maar ook landelijk prioritaire vraagstukken, zoals in de Leidraad staat beschreven:

- Lokale- en regionale teams, werken van 0-100 jaar.
- Versterken (keten)samenwerking en organisatie bij verbinding volwassen GGZ en jeugdhulp.
- Bijdragen aan ontwikkeling Wettelijk kader Toekomstscenario en inzichten voor experimenteerwetgeving.
- Uitwerken vraagstukken rond waarborgen Rechtsstatelijkheid.
- Impactanalyse en strategie voor informatievoorziening. Deze strategie is nodig om de regionale processen meer eenduidig, efficiënt en meer uniform te laten verlopen

Per proeftuin zijn afspraken gemaakt over de specifieke vraagstukken die zij oppakken.

Juridische ruimte

Van de proeftuinen wordt gevraagd om binnen de juridische kaders constructief en creatief te zoeken naar gezamenlijke nieuwe werkwijzen en oplossingen. Om het scenario volledig te kunnen beproeven staan wet- en regelgeving op een aantal punten in de weg. In een brief van 7 oktober jl. is aan de beoogde proeftuinen een nadere beschrijving gegeven van de juridische mogelijkheden en beperkingen en is stil gestaan bij de rechtsstatelijkheid, rechtsbescherming en experimenteerruimte. Tegelijkertijd wordt vanuit het programma juridische

ondersteuning ingezet om met de proeftuinen te verkennen wat binnen de huidige kaders wel mogelijk is.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Een aantal proeftuinen vraagt om experimenteerruimte om het Toekomstscenario volledig te kunnen beproeven. In de voorgenoemde brief is benoemd dat aanpassing van de huidige wet- en regelgeving – voor zover dat wenselijk wordt geacht – niet zomaar is geregeld. Zowel de rechtsstatelijke beginselen als rechtsbescherming dienen goed geborgd te zijn binnen de toekomstige kind- en gezinsbescherming. Experimenteerruimte zal daarom een aantal waarborgen moet bevatten het tot stand komen zal enige tijd in beslag nemen. Ook wordt de benodigde experimenteerruimte pas echt duidelijk nadat de uitgangspunten, naar aanleiding van de consultatie en debat in de Tweede Kamer, zijn vastgesteld. In deze fase zullen de proeftuinen dus voornamelijk inzichten verwerven voor mogelijke experimenteerwetgeving.

Datum
26 oktober 2021

Ons kenmerk
3611698

Om te waarborgen dat de voorgenoemde staatsrechtelijke beginselen en rechtsbescherming goed worden gewaarborgd binnen het Toekomstscenario wordt een adviescommissie ingericht. Het is de bedoeling dat deze commissie meegenomen wordt in het gehele ontwikkeltraject van het Toekomstscenario en de doorontwikkeling van het scenario in regionale proeftuinen.

In de gesprekken en de bijdragebrieven is daarnaast aandacht voor flexibiliteit zodat het programma samen met de proeftuinen ook nieuwe of scherpere vraagstukken kan adresseren gedurende de looptijd. In de toekenningsbeschikkingen wordt hiertoe een clause opgenomen die bijsturing op de pilots mogelijk maakt naar aanleiding van de besluitvorming op de consultatie, de adviezen en bespreking in de Tweede Kamer.

Het programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming ontwikkelt een landelijke ondersteuningsstructuur om monitoring, onderzoek en leren gedurende de looptijd van de proeftuinen vorm te geven. Ook het adviseren over de juridische ruimte en het waar nodig bieden van experimenteerruimte zijn onderdeel van de ondersteuning aan de proeftuinen en het gezamenlijke ontwikkel- en leerproces.

Toekenning bedragen

Er is gekozen om te differentiëren in bijdrage voor de proeftuinen en af te wijken van de leidraad (max 1 mln.). Deze inhoudelijke keuze is gebaseerd op de leidraad, die door de drie opdrachtgevers is geaccordeerd. Er is gekeken naar de concreetheid van de plannen en de mate waarin proeftuinen al bijdragen aan de bedoeling van het toekomstscenario. Twee proeftuinen zijn daarin het verst, omdat zij al taken integreren en hierdoor direct een bijdrage leveren aan het beproeven van het toekomstscenario (Utrecht Utrecht-West, Amsterdam-Amstelland). De andere vier proeftuinen hebben nog stappen richting het toekomstscenario te zetten. Voorlopige eindtijd van de proeftuinen is eind december 2022. Van deze vier is West-Brabant het meest ver, bestrijkt alle gemeenten in deze regio (9) en beproeft ook meerdere landelijke thema's dan de andere drie (FoodValley, Regio Rijnmond en Zeeland). Dit betekent dat bij alle aanvragen afgeweken is van het gevraagde budget. Op basis van de gesprekken, is de inschatting dat onderstaande verdeling voor alle proeftuinen betrokken gemeenten acceptabel is.

Proeftuin	Gevraagd bij indiending plan	Advies toekenning
Utrecht Utrecht-West	€ 10,2 g	€ 1.300.000
Amsterdam	€ 10,2 g	€ 1.300.000
West-Brabant West	€ 10,2 g	€ 1.000.000
Food Valley	€ 10,2 g	€ 800.000
Regio Rijnmond	€ 10,2 g	€ 800.000
Zeeland	€ 10,2 g	€ 800.000
Totaal	€ 10,2 g	€ 6.000.000

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
26 oktober 2021

Ons kenmerk
3611698

5. Financiële consequenties

Voor het landelijke programmateam en de proeftuinen is een incidenteel bedrag van €12 mln. beschikbaar voor de periode 2021-2022. Deze €12 mln. komt voort uit de afspraken tussen Rijk- VNG over de aanpak problematiek Jeugdzorg in 2021-2022. Hiermee kunnen zowel de proeftuinen als het landelijke ondersteuningsprogramma in 2021-2022 gefinancierd worden. Daarvan is €6 mln. gereserveerd voor deze zes proeftuinen in 2021 en 2022, €4 mln. is gereserveerd voor een uitbreiding van proeftuinen in 2022 en €2 mln. voor de landelijke ondersteuning in 201 en 2022.

Bij gemeenten en uitvoeringsorganisaties bestaat grote belangstelling voor het programma Toekomstscenario en de mogelijkheid om de uitgangspunten en structuurwijzigingen te beproeven. Voor de financiering zijn POK-middelen beschikbaar gesteld en over de verdeling is met de VNG het volgende afgesproken:

- Jaarlijks is €23 mln. van de POK-middelen beschikbaar voor het ontwikkelen volgens het toekomstscenario. Het grootste deel hiervan wordt verdeeld via de verdeelsleutel van de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang naar de 35 centrumgemeenten vrouwenopvang. Dit betreft € 21 mln. in 2022 en in de jaren 2023-2025 €20 mln. Deze middelen moeten ondersteunend zijn aan het doel om voor alle Geweld Hoort Nergens Thuis regio's en bij alle gemeenten verbeteringen te kunnen doorvoeren.
- De resterende middelen (€2-3 mln.) zijn bestemd voor het bieden van gerichte landelijke ondersteuning vanuit het programma.

6. Politieke en bestuurlijke context

- Het programma Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming wordt in gezamenlijk opdrachtgeverschap van JenV, VWS en de VNG uitgevoerd.
- In de consultatie reageerden 80 organisaties en particulieren op het Toekomstscenario. Ook publiceerde de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) een advies over het scenario. U wordt separaat geïnformeerd over de strekking van de reacties en het RSJ advies en hoe verder te gaan met het toekomstscenario.
- Begin november wordt aan u voorgelegd hoe verder te gaan met het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Bij die afweging zijn de uitkomsten van de consultatie, het RSJ advies en de gesprekken die op dit moment plaatsvinden met de justitiepartners meegenomen. In de brief voor de Tweede Kamer die medio november wordt verstuurd moet hierover duidelijkheid worden gegeven.

- Het debat met de Tweede Kamer vindt op 29 november plaats, tijdens het WGO Jeugd. In de bijdragebrieven wordt opgenomen dat de vraagstelling aan de proeftuinen afhankelijk van besluitvorming over het toekomstscenario kan worden aangepast.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
26 oktober 2021

Ons kenmerk
3611698

7. Communicatie

Na uw besluit informeert het programma Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming de indieners en worden de bijdrage brieven uitgestuurd (medio november).

Ook stelt het programmateam een nieuwsbericht / artikel op (voordejeugd.nl en vng.nl). De Tweede Kamer wordt geïnformeerd via de jeugdbrief die de staatssecretaris van VWS en u voorafgaand aan het Wetgevingsoverleg Jeugd medio november versturen.

7. Afstemming

Deze nota is afgestemd met VWS en de VNG.

De Raad van de Kinderbescherming is betrokken bij de pilots.

8. Bijlagen:

- BIJLAGE 1. Leidraad voor regionale proeftuinen kind- en gezinsbescherming (juni 2021)
- BIJLAGE 2. Samenvattingen van de proeftuinen

thv. afspraak 11 nov 14.15-15.00

Doc. 30

Ministerie van Justitie en V

ONGERUBRICEERD - SPOED
Minister voor Rechtsbescherming

oplegnota

Aanvullende annotatie voor bestuurlijk
overleg toekomstscenario met Rijk- VNG

Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
11 november 2021

Ons kenmerk
x

Algemene leiding
Minister
Datum/eindparaaf

SG
Datum

Vandaag 11 november spreekt u met Paul Brokhuis en Wethouder Hendrixx van de gemeente Tilburg over het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

Aanleiding

Gisterenavond laat is nog onderhandeld met de VNG en VWS over de tekst van de WGO-brief, met name over het advies en de onafhankelijke toets aan de rechter in het gedwongen kader. Hieronder treft u de nieuwe tekst. VWS en VNG zijn akkoord.

JenV standpunt

Met de meeste punten die zijn aangedragen vanuit de consulatie kunnen we uit de voeten. We gaan gezamenlijk door met het verder uitwerken van het toekomstscenario en met de proeftuinen.

Op één punt vindt JenV dat het scenario moet worden aangepast. Dit komt door de inbreng van onder andere de rechtspraak, Raad van de Kinderbescherming, Inspecties, Kinderombudsman alsmede het RSJ advies. Deze partijen zijn sterk voorstander dat de toets en het onafhankelijke advies voorafgaand aan besluitvorming van de rechter om het gedwongen kader in te zetten onder rijksverantwoordelijkheid moet blijven. Dat standpunt deelt JenV.

Standpunt VWS en VNG

VWS en de VNG herkennen dit punt inhoudelijk maar hechten er groot belang aan ook op dit punt in gezamenlijkheid te blijven optrekken. Zij willen dit uitwerken met alle betrokken partners. En daarbij ook onderzoeken hoe de decentrale variant versterkt kan worden rond dit onderwerp.

ONGERUBRICEERD - SPOED
Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

oplegnota

Aanvullende annotatie voor bestuurlijk
overleg toekomstscenario met Rijk- VNG

Datum
11 november 2021

Ons kenmerk
x

Algemene leiding
Minister
Datum/eindparaaf

SG
Datum/paraaf

Vandaag 11 november spreekt u met Paul Blokhuis en Wethouder Hendriks van de gemeente Tilburg over het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

Aanleiding

Gisterenavond laat is nog onderhandeld met de VNG en VWS over de tekst van de WGO-brief, met name over het advies en de onafhankelijke toets aan de rechter in het gedwongen kader. Hieronder treft u de nieuwe tekst. VWS en VNG zijn akkoord.

JenV standpunt

Met de meeste punten die zijn aangedragen vanuit de consulatie kunnen we uit de voeten. We gaan gezamenlijk door met het verder uitwerken van het toekomstscenario en met de proeftuinen.

Op één punt vindt JenV dat het scenario moet worden aangepast. Dit komt door de inbreng van onder andere de rechtspraak, Raad van de Kinderbescherming, Inspecties, Kinderombudsman alsmede het RSJ advies. Deze partijen zijn sterk voorstander dat de toets en het onafhankelijke advies voorafgaand aan besluitvorming van de rechter om het gedwongen kader in te zetten onder rijksverantwoordelijkheid moet blijven. Dat standpunt deelt JenV.

Standpunt VWS en VNG

VWS en de VNG herkennen dit punt inhoudelijk maar hechten er groot belang aan ook op dit punt in gezamenlijkheid te blijven optrekken. Zij willen dit uitwerken met alle betrokken partners. En daarbij ook onderzoeken hoe de decentrale variant versterkt kan worden rond dit onderwerp.

ONGERUBRICEERD - SPOED

Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

11.1 [Redacted text block]

Datum
11 november 2021

Ons kenmerk
x

11.1 [Redacted text block]

11.1 [Redacted text block]

11.1 [Redacted text block]

ONGERUBRICEERD - SPOED

Pagina 2 van 2

Algemeen Welkom

- Allereerst wil ik u hartelijk welkom heten op deze conferentie die in het teken staat van perspectief voor jeugd.
- De dagvoorzitters **10.2.e** hebben er zojuist voor gezorgd dat we allemaal klaar zijn voor deze dag waarin we ook stappen willen zetten om de jeugdbescherming keten te verbeteren.
- Ik kijk dan ook erg uit naar de sessies die zo meteen gaan plaatsvinden.
- Ik zal zelf deelnemen aan de sessie die gaat over het vereenvoudigen van de jeugdbeschermingsketen.

Inspectie rapporten

- Beste mensen, we zijn hier niet voor niks. De Inspectie heeft in haar rapporten van november vorig jaar duidelijk gemaakt dat een aantal dingen echt anders moeten.
- Kwetsbare kinderen die aan de zorg van de overheid zijn toevertrouwd moeten die zorg krijgen die ze nodig hebben. En ondanks het feit dat alle professionals zich iedere dag voor meer dan 100% inzetten gaat het toch niet goed genoeg.
- Ik wil niet het hele inspectierapport hier behandelen, maar ik wil aangeven dat ik samen met u ervoor wil zorgen dat de keten beter gaat functioneren zodat kinderen krijgen wat nodig is.
- De knelpunten die zijn gesignaleerd, zien op verschillende onderwerpen: de keten is complex georganiseerd, er zit overlap in taken bij de verschillende organisaties, gezinnen moeten vaak hetzelfde verhaal opnieuw vertellen en de nodige hulp is vaak niet tijdig aanwezig.
- Ik ben er van overtuigd dat wij samen dit kunnen realiseren, maar dan moet er wel nu iets gebeuren.
- In december en januari zijn de gemeenten en de Gecertificeerde Instellingen (de GI's) aan de slag gegaan om een zogenaamde 'foto' te maken van de situatie per GI. Dit moet nog voor 1 maart leiden tot een plan van aanpak om per GI een flinke verbeter slag te maken. Daar zijn de gemeenten en de GI's nu vol mee bezig.
- Ook gaan we aan de slag met agressie en geweld tegen jeugdhulpverleners en met de belasting van medewerkers als gevolg van stapeling van klacht- en tuchtrecht.
- Dit zijn zaken voor de korte termijn maar we hebben ook een lange termijn opgave in de jeugdbescherming.

Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen

- Zoals ik al zei, de jeugdbeschermingsketen is complex, het werk is complex, en de problematiek waar we tegenaan lopen is ook complex.
- Het ligt dan ook voor de hand dat de oplossing niet eenvoudig is.
- Wat steeds duidelijker lijkt te worden is dat de manier waarop de keten nu is ingericht niet meer past bij de huidige situatie.
- Een overlap van taken, professionals die na elkaar werken in plaats van samen, informatie die niet altijd gedeeld mag worden, slechts een greep uit voorbeelden waaruit blijkt dat een vereenvoudiging van de keten niet uit kan blijven.
- En dat is een van de dingen waar we vandaag mee verder aan de slag gaan.
- Laat ik vooropstellen dat het vandaag niet de bedoeling is dat we al gaan bepalen hoe de keten er dan wel uit gaat zien.
- Het doel voor vandaag is om inzicht te krijgen in welke obstakels en belemmeringen moeten worden weggenomen, om tot een effectieve en efficiënte jeugdbeschermingsketen een te komen.
- Daarbij is het noodzakelijk dat betrokken partijen kunnen aangeven wat volgens hun noodzakelijk is.
- Daarbij moet zeker op tafel komen hoe een vereenvoudigde jeugdbeschermingsketen eruit kan gaan zien.
- Het gaat er nu vooral om dat we de opties goed in kaart brengen.
- De gehele sector heeft last van een krappe arbeidsmarkt, een hoog verloop en ziekteverzuim dat behoorlijk is.
- Ik heb de overtuiging dat wanneer de keten straks anders is ingericht deel van deze problemen opgelost is.
- Dit is een proces waarin we gezamenlijk moeten optreden, elkaar scherp houden waar dat nodig is en de verbinding met elkaar zoeken.
- 'In the end' hebben we allemaal hetzelfde doel een beter perspectief voor de jeugd en een nieuw perspectief voor de jeugdbescherming

Discussienotitievereenvoudiging jeugdbescherming

Doel notitie:

- Met elkaar richting bepalen voor hoofdboodschappen in de 'maartbrief' op basis van discussie en gedachtenvorming tot nu toe.

Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien. Daarbij is het nodig om veiligheid vanuit een breed perspectief te zien (niet alleen JB); er zijn gezinnen in onveiligheid die dit kunnen oplossen in het vrijwillig sociaal domein kader. Dat impliceert dat we het probleem op dit moment proberen op te lossen vanuit een te smalle blik van alleen jeugdbescherming in plaats van sociaal domein breed. Een (nog) meer lokale aanpak is afhankelijk van de financiën en deskundigheid van de lokale partners. De decentralisatie laat zien dat de (jeugdbescherming)keten op veel plekken, in een verschillend tempo, met wisselend succes en wisselende kwaliteit, opnieuw wordt uitgevonden en (door)ontwikkeld.

1. Probleemanalyse

A. *Gezinnen en kinderen krijgen niet de juiste hulp:*

Veel kinderen belanden onnodig in de jeugdbeschermingsketen omdat gezinnen (en met name de ouders) niet op tijd de juiste hulp krijgen waardoor problemen stapelen, escaleren en uiteindelijk leiden tot een situatie waar veiligheidsvraagstukken spelen.

B. *Werkwijzen van verschillende partijen die werken met een gezin sluiten niet altijd op elkaar aan en regie ontbreekt:*

- Er gaat tijd en energie verloren door onduidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk is en welke afwegingen gemaakt moeten worden ten aanzien van kind en gezin. Het ontbreekt aan een gemeenschappelijk afwegingkader en er zijn opvolgende partijen die de regie hebben. Voor gezinnen is het niet altijd helder in welk kader hulp geboden wordt (intensief vrijwillig of gedwongen)
- Hier hoort ook bij dat het kunnen doorschuiven leidt tot doorschuiven van probleemgezinnen en dit door gezinnen kan worden ervaren als het inzetten van macht (VT of hulpverlener 'dreigt' met RvdK, GI met UHP). Dat vraagt een andere werkwijze en aansturing van professionals gericht op het opbouwen van vertrouwensband, inzet gemeenschappelijke visie op veiligheid en partijen die bij het gezin betrokken blijven.

C. *Achterliggende problematiek binnen het gezin die te weinig aandacht krijgt:*

- Een grote groep gezinnen binnen de jeugdbescherming heeft te maken met multi-problematiek zoals (vermoedens van) psychiatrie, trauma bij ouders, huiselijk geweld, financiële problemen, complexe scheidingen. Het lukt nog niet in samenhang hulp te bieden die het gezin nodig heeft, zodat de belangen van kinderen het best gediend worden en verdere ontwikkelingsbedreiging en onveiligheid voorkomen wordt.

D. *Gezinnen vaak opnieuw hun verhaal moeten vertellen en professionals dubbel werk doen:*

- Dit komt doordat bij complexe situaties veel verschillende organisaties contact leggen met het gezin en er vaak verschillende hulpverleners actief zijn in het gezin zonder goede afstemming.
- Ook het verloop binnen organisaties zorgt ervoor dat gezinnen opvolgende hulpverleners krijgen en hun verhaal moeten doen. De arbeidsmarktproblematiek speelt hier een rol.

E. *Niet altijd op tijd de hulp kan worden geboden die nodig is:*

- Ook wanneer de rechter binnen het gedwongen kader jeugdhulp nodig acht, is deze niet altijd gelijk beschikbaar. Behalve capaciteits- en financiële problemen bij betrokken organisaties speelt hierbij ook een rol dat de afstemming tussen de zorg (vrijwillig en gedwongen kader) die nodig is en de inkoop van zorg door gemeenten onvoldoende gericht is op gezamenlijk kijken wat nodig is en is daarom niet effectief is. Er is nog onvoldoende overeenstemming over de transformatie van de zorg en gedeelde visie hierop ontbreekt. Er zijn vragen over de financiële randvoorwaarden.

Kortom:

Om veiligheid in (deze) gezinnen te vergroten, dient er in breed perspectief naar de mogelijkheden van inzet van hulp te worden gekeken: vroegtijdige diagnose gericht op het hele gezin, werken vanuit eenzelfde visie, zonder 'knip' in hulp en regie en met een voldoende beschikbaar hulpaanbod. Door in een vroeg stadium de juiste analyse te maken van de problemen in het gezin, hier integraal een zorg- of hulpaanbod in te doen vanuit gemeenten, is de verwachting dat het gedwongen kader minder nodig is. Wanneer het gedwongen kader toch ingezet wordt, kan dit effectiever door de juiste analyse en plan van aanpak te maken.

2. Uitgangspunten vereenvoudigde jeugdbescherming

Het is noodzakelijk om de complexiteit binnen de jeugdbescherming terug te brengen zodat gezinnen beter worden geholpen en professionals beter hun werk kunnen doen. Mede op basis van de pilots waarbij nieuwe werkwijze al in de praktijk worden getoetst zijn hierbij de volgende uitgangspunten te benoemen:

A. Naar een gezinsgerichte aanpak:

- Er is een beweging nodig naar een meer gezinsgerichte aanpak waarbij niet alleen wordt gekeken naar de veiligheid van betrokken kinderen en andere gezinsleden maar ook naar de achterliggende problematiek van ouders en waar nodig passende hulp wordt geboden om erger te voorkomen. Hierin is behalve pedagogische expertise ook kennis op het vlak van volwassenhulpverlening, psychiatrische- en verslavingsproblematiek en bijvoorbeeld schuldhulpverlening nodig. Deze hulp is al wel beschikbaar, maar dient beter geïntegreerd te kunnen worden ingezet en ouders te motiveren tot deze hulp. Daarbij is het noodzakelijk het eigen netwerk van gezinnen meer te betrekken.

B. Van 'estafettemodel' naar 'teammodel':

- Er is een beweging nodig van losse organisaties waar een gezin mee te maken krijgt naar een werkwijze waarbij wordt samengewerkt binnen één multidisciplinair team van professionals nabij het gezin, dat het contact met het gezin onderhoudt, kan werken aan een vertrouwensband en hulp biedt of expertise inschakelt waar nodig.
- Voorwaarde voor een dergelijke multidisciplinaire samenwerking (zowel professioneel gezien, als in functionaliteiten) is dat er een gezamenlijk beeld en normenkader is over veiligheid (inclusief ontwikkelingsbedreiging) in gezinnen. Hierbij dient expliciete duidelijkheid voor betrokkenen en professionals te zijn voor het momentum van overgang van vrijwillige naar gedwongen hulp. Er wordt in de regio's van VT reeds gewerkt aan de multidisciplinaire aanpak in MDA++ en binnen de drie pilots 'alles onder 1 dak' waarin een standaard voor multidisciplinair werken wordt ontwikkeld.

C. Transparanter en duidelijker:

- Het is voor betrokken gezinnen duidelijk waar ze aan toe zijn; waar ze aan werken (doelen), wanneer doelen overgaan in voorwaarden (intensieve vrijwillige hulp) en wat de gevolgen ervan zijn als deze voorwaarden niet worden nagekomen (gedwongen hulp). Er wordt met het gezin samengewerkt en hun rechtsbescherming wordt geborgd.
- Voor elke stap in het proces (intensieve vrijwillige hulp of gedwongen kader) geldt dat er sprake moet zijn van een onafhankelijk expertise/advies als de inzet van gedwongen hulp/een kinderschermingsmaatregel nodig is en voor de vraag om gedwongen hulp geldt dat de rechter de inzet hiervan toetst.

3. Realisatie en doorontwikkeling

Bovenstaande uitgangspunten vormen het streefmodel voor een beter werkende jeugdbescherming. De uitgangspunten leiden tot de stip op de horizon: een vereenvoudigde cliëntreis waarbij het aantal schakels in de keten, ook als uiteindelijk ingrijpen in het gedwongen kader noodzakelijk is, wordt teruggebracht door op het juiste moment het goede te doen, breed in het sociaal domein:

- Het lokaal team biedt gezinnen advies, ondersteuning en hulp. In het lokale team werken de juiste professionals die deze adviezen, ondersteuning en hulp zelf kunnen geven. Het lokaal team wordt versterkt en toegerust op signaleren en inschatten van veiligheidsvragen.
- Professionals uit het lokale team werken volgens de visie gefaseerde ketenzorg, multidisciplinair en beschikken over snelle toegang tot een 'tweede schil' met specialistische hulp van verschillende functionaliteiten (bv. trauma) en indien nodig vanuit de volwassen GGZ, schuldhulpverlening en de veiligheidsketen, zodat de hulp in samenhang wordt geleverd.
- Wanneer er sprake is van onveiligheid en het kind bedreigd wordt in zijn ontwikkeling wordt met behulp van experts, vanuit de te vormen regionale organisatie (inclusief meldpunt), (veiligheids)voorwaarden opgesteld waar de professionals uit het lokale team met het gezin, en met behulp van de al betrokken professional(s), mee aan de slag gaat en monitort of de ingezette hulp leidt tot veiligheid.
- Indien de betrokken professional(s) signaleren dat de veiligheidsvoorwaarden/ingezette hulp niet tot verbetering leidt, dan is er een deskundig oordeel nodig om te de veiligheidsvoorwaarden wel of niet af te dwingen bij de rechter in een gezin met minderjarige kinderen. De professional uit het lokale team blijft bij het gezin.

Realisatie van het streefmodel is uiteindelijk niet mogelijk zonder fundamenteel te kijken naar taken en verantwoordelijkheden van betrokken organisaties. Uitgangspunt hierbij is dat het terugbrengen van het aantal schakels in de keten niet gerealiseerd kan worden zonder ook het aantal betrokken organisaties in de keten terug te brengen.

Hoe komen we tot een inrichting?

Om hiertoe te komen dient een aantal zoekvragen (deze zijn niet uitputtend) vanuit verschillend perspectief beantwoord te worden. Deze zien toe op:

Gevolgen professionals	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe komen de juiste mensen op de juiste plek (wat betekent het voor hen)? - Hoe maak je het lokale team sterker? - Wat betekent voor beroep Jeugdzorgwerker (SKJ)? - Wat betekent het overdragen van een andere/nieuwe methodiek voor professionals? - Hoe specifieke expertise in generieke werkend team behouden?
Rechtsbescherming burger	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe regel je check en balances (rechtstatelijk) bij ingrijpen in privéleven van: burgers? - Hoe verbreed je naar gezinsgericht werken/dwang op de ouder toepassen. - Hoe waarborg je dat ook het kind zich goed gezien en gehoord voelt?
Gezamenlijke visie op veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe zorgen we voor gemeenschappelijk afwegingskader/implementatie visie gefaseerde ketenzorg? - Wat is nodig aan normenkader? - Waarom kijken we anders naar jongeren die civiel of strafrechtelijk binnenkomen (jeugdbescherming versus jeugdreclassering)?
Toezicht	- Hoe kijken we naar toezicht, wat is nodig?
Financiën	- Hoe zorgen we voor de juiste financieringssytematiek?
Procesoptimalisatie samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe zorgen we voor blijvende activering van procesoptimalisatie in de samenwerking? - Wat betekent dit voor ander taken van organisaties, niet zijnde specifiek gericht op de jeugdbescherming?
Sociaal domein	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe kijken we naar gezinnen als geheel? In plaats van enkel naar het kind, zonder dat we de positie van het kind vergeten? - Hoe werken we multidisciplinair sociaal domein breed (volwassenzorg, schuldhulpverlening, wonen etc).

In de doorontwikkeling is het allereerst van belang om samen met betrokken organisaties en professionals de geformuleerde uitgangspunten in praktijk te brengen en verder te testen in de lopende pilots en bovenstaande vragen een plek te geven in de pilots. Hiertoe worden deze zomer de belangrijkste inzichten uit de pilots geïnventariseerd. Daarnaast is het van belang de belangrijkste inzichten van de lopende pilots alles onder 1 dak en MDA++ hierbij te betrekken, vanuit het programma Geweld hoor nergens thuis.

De inrichting wordt de komende periode mede op basis van de uitkomsten van de pilots verder uitgewerkt. Voor het einde van het jaar wordt een voorstel gedaan aan de Tweede Kamer met een voorstel voor de inrichting verdere fasering van de realisatie van de vereenvoudiging en hiervoor benodigde wetgeving.

Gesprekspunten:

- Wordt de probleemanalyse, uitgangspunten en streefbeeld gedeeld?
- Hoe kunnen we dit gezamenlijk realiseren en welke processtappen horen hierbij?
- Wat betekent dit voor de inrichting van en de organisaties binnen de keten?

	Organisatie	wie	e-	Opmerkingen
1	JenV	10.2 e	J	
2	VNG	10.2 e	10.2 e	
3		Wethouder G4		
4	VWS	10.2 e		
5	RvdK	10.2 e	NB: willen ook nog regiodirecteur erbij. 10.2 e is pas 3 weken in dienst	
6	GI	10.2 e		
7		10.2 e		
8	Veilig Thuis	10.2 e	J	
9		10.2 e	10.2 e	
10	ZM	10.2 e	10.2 e	
11	Cliënten	10.2 e	PM: nog bellen	
12	Wijkteams	Associatie wijkteams - 10.2 e	10.2 e	
13	Zorgaanbieder	?	Nog afstemmen met VWS. Welke zorgaanbieders zijn uitgenodigd?	
14	Inspectie JenV	10.2 e		10.2 e is verhinderd.
Aanvullende lijst (NB: we hebben ruimte voor ca 6-8 extra!): als deel ambtelijke aanhang in het raamkozijn gaat zitten				
15	IGJ	10.2 e		10.2 e
16	Gemeenten	10.2 e (wethouder)		
17	Gemeenten	10.2 e		
18	Gemeenten	10.2 e (wethouder Oosterhout VVD)		
19	NDSD	10.2 e		
20	VNG	10.2 e		
21	Gemeenten	10.2 e		
22	Zorgaanbieder	10.2 e (Jeugdformaat)		10.2 e
23	Zorgaanbieder	10.2 e (GGZ)		

	Organisatie	wie	e-mail	Opmerkingen
2 4	Zorgaanbiede r	10.2.0 (		Zat ook in regiegroep Jeugdbeschermin g
2 5	GGZ NL	10.2.0		
2 6	NJi	10.2.0		

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Eersteweeksmelding tussenevaluatie Actieplan
Verbetering Feitenonderzoek Jeugdbescherming

Ter informatie

Datum
30 april 2020

Ons kenmerk
2900831

Doel nota: Met deze nota wil ik u informeren over de uitkomsten van de tussenevaluatie van het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen, uitgevoerd door de DSP-groep.

Datum oplevering	Het WODC heeft het onderzoeksrapport op 22 april 2020 aangeboden aan de DGSenB.
Datum publicatie	Het WODC maakt het onderzoeksrapport zes weken na de aanbidding op 22 april 2020 openbaar op de website van het WODC, uiterlijk op 3 juni 2020.
Omschrijving	<p>In juni 2018 is het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen (hierna: Actieplan) aangeboden aan de Tweede Kamer. Het doel van het Actieplan is goed feitenonderzoek en onderbouwde besluiten in de jeugdbeschermingsketen, met betrokkenheid van kinderen en ouders. Het Actieplan heeft een looptijd tot en met 2021. Aan de Tweede Kamer is toegezegd na twee jaar het Actieplan tussentijds te evalueren om na te gaan wat de stand van zaken is en of aanpassing van het Actieplan nodig is.</p> <p>DSP heeft de tussenevaluatie uitgevoerd. DSP heeft voor de tussenevaluatie een documentstudie uitgevoerd, registratiegegevens geanalyseerd van het Advies en klachtenbureau jeugdzorg (AKJ) en interviews gehouden met de jeugdbeschermingsketen (VT, RvdK en GI's) en overige betrokkenen (o.a. projectleider Actieplan, NJi, AKJ, Jeugdzorg Nederland en LOC).</p> <p>Bevindingen tussenevaluatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De onderzoekers hebben allereerst het potentiële doelbereik van het Actieplan geanalyseerd. Uit deze analyse blijkt dat het aannemelijk is dat de voorgenomen acties zullen bijdragen aan de actielijnen: 'een goede informatievoorziening en ondersteuning voor kinderen en ouders' en 'zorgvuldige, actuele en begrijpelijke rapportages'. Voor de actielijnen: 'respectvolle bejegening van kinderen en ouders' en 'versterken rechtspositie kinderen en ouders'

	<p>concluderen de onderzoekers dat een verdere operationalisering van de acties nodig is.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vervolgens is onderzocht in welke mate uitvoering is gegeven aan de 21 acties uit het Actieplan. Eind 2019 waren verreweg de meeste acties opgepakt/ in voorbereiding. Onderzoeken zijn uitgezet of afgerond, er zijn zogenoemde 'praatplaten' ontwikkeld om cliënten te informeren over de procesgang, er is een scholingsnetwerk opgezet ten behoeve van rapportagetrainingen en er is een app in ontwikkeling voor professionals met een feitenonderzoek 'challenge'. - Er konden door de onderzoekers (nog) geen uitspraken worden gedaan over geboekte resultaten op de werkvloer van de jeugdbescherming, omdat de uitvoering van het Actieplan tot en met 2019 met name voorbereidende activiteiten betrof. De implementatie en borging staat gepland in 2020 en 2021. - Dit neemt niet weg dat de onderzoekers hebben geconstateerd dat in de uitvoering al wel concreet wordt gewerkt aan een verbetering van het feitenonderzoek, maar deze initiatieven zijn door organisaties zelf opgepakt en zijn niet per se een gevolg van het Actieplan. Door het Actieplan lijken deze initiatieven echter wel beter te worden geagendeerd, gebundeld en gedeeld. - Tot slot is door de onderzoekers een aantal aandachtspunten geformuleerd om te komen tot een betere implementatie van het Actieplan, waaronder het investeren in en behouden van draagvlak, voldoende tijd voor borging, mede gezien de grote druk in de jeugdbeschermingsketen, en meer communicatie over het Actieplan richting professionals, ouders en kinderen. - Bij de eindevaluatie (na 2021) zal onderzocht worden in hoeverre de opgaven uit het Actieplan zijn gerealiseerd. Voor de eindevaluatie worden voorsnog drie indicatoren aangedragen, te weten: de waardering van cliënttevredenheid, de waardering van de kwaliteit van rapportages door kinderen, ouders en professionals en de mate waarin het aantal gegrond verklaarde klachten over feitenonderzoek is afgenomen.
Beoordeling	<p>De Tweede Kamer is een tussentijdse evaluatie toegezegd. Het onderzoeksrapport geeft informatie over potentieel doelbereik en de mate waarin tot nu toe uitvoering is gegeven aan het Actieplan. Het was gedurende de periode van onderzoek nog te vroeg om iets te kunnen zeggen over geboekte resultaten.</p> <p>Het rapport zal gepubliceerd worden op de website van het WODC. In de VGR ZvdJ van juni 2020 zal de Tweede Kamer geïnformeerd worden over de stand van zaken van de uitvoering van het Actieplan. De onderzoeksresultaten worden daarin meegenomen.</p>
Politiek opvallende punten?	<ul style="list-style-type: none"> - Relatie met de jeugdbrief van maart 2020 en de ambitie de jeugdbescherming effectiever en eenvoudiger in te richten. Zie ook moties op dit vlak over vereenvoudiging van de keten, rechterlijke toets en de rol van de kinderrechter in het buitenland (leden Bergkamp/van der Staay).

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd

Ons kenmerk
2900831

	<ul style="list-style-type: none"> - Relatie met onlangs verschenen NJI rapport naar aanleiding waarvan is toegezegd het Actieplan te intensiveren. Gedacht wordt aan het verder structureren van het feitenonderzoek. - Lobby van kritische oudergroepen, ook richting Tweede Kamer (lid Wörsdörfer kwam onlangs met een scherpe analyse over jeugdbescherming n.a.v. gesprek oudergroepen).	Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen Directie Sanctietoepassing en Jeugd Ons kenmerk 2900831
Lijn voor woordvoering	In het geval er vragen komen, kunt u zeggen dat u: <ul style="list-style-type: none"> - blij bent met de tussenevaluatie die DSP heeft uitgevoerd; - dat u constateert dat er voortvarend aan de uitvoering van het Actieplan wordt gewerkt; - met betrokken partijen zal bespreken op welke onderdelen intensiveringen/ aanpassingen van het Actieplan nodig en gewenst zijn.	
Nader overleg noodzakelijk?	Neen.	